

Кратко упатство за
чекорите и постапките за
**РЕГИСТРИРАЊЕ
ПРОИЗВОДИ СО
ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА
И ТРАДИЦИОНАЛНИ
СПЕЦИЈАЛИТЕТИ**

Кратко упатство за чекорите
и постапките за

РЕГИСТРИРАЊЕ КВАЛИТЕТНИ ПРОИЗВОДИ СО ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА И ТРАДИЦИОНАЛНИ СПЕЦИЈАЛИТЕТИ НА НИВО НА ЕУ

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека «Св. Климент Охридски», Скопје

664:347.77(497-15)(083.131)

КРАТКО упатство за чекорите и постапките за регистрирање квалитетни производи со географска ознака и традиционални специјалитети на ниво на ЕУ / [уредници Соња Србиновска и Паола Корсинови]. - Скопје : Постојана работна група за регионален рурален развој, 2020. - 36 стр. : илустр. ; 21 см

Фусноти кон текстот

ISBN 978-608-4760-29-0

а) Прехрамбени производи - Ознаки на потекло - Географски поими - Земји од Западен Балкан - Упатства COBISS.MK-ID 112201738

Овој документ е подготвен во рамките на регионалната програма „Поддршка на економската диверзификација на руралните области во Југоисточна Европа (СЕДРА)“, која е нарачана од страна на Сојузното министерство за економска соработка и развој на Германија (БМЗ), а имплементирана од Постојаната работна група за регионален рурален развој во ЈИЕ (ПРГ) и Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ) ГмбХ.

Документот е уреден од страна на Соња Србиновска и Паола Корсинови со придонес од Владо Ковачевиќ и Вели Хоти, а во соработка со министерствата за земјоделство од земјите/териториите на ЈИЕ.

СОДРЖИНА

1. ОПШТИ ЗАБЕЛЕШКИ ЗА ШЕМИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ	5
1.1 Заштита преку регистрација.....	8
2. ПРОЦЕС НА РЕГИСТРАЦИЈА: главни постапки на ниво на ЕУ	9
2.1 Како да се регистрирате.....	9
2.2 Обврски од барањето: постапка на национално ниво.....	10
2.3 Обврски од барањето: постапка на ниво на ЕУ	11
3. СОДРЖИНА на БАРАЊЕТО за РЕГИСТРАЦИЈА.....	12
3.1 Досие на барањето: некои појаснувања	13
3.1.1 Назив и адреса на групата производители.....	13
3.1.2 Назив и адреса на органите.....	14
3.1.3 Назив и адреса на телата кои ја проверуваат усогласеноста со одредбите од спецификацијата на производот.....	14
4. СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ	16
4.1 Ознака на производот (назив на производот)	17
4.2 Опис на производот (сировини и главни карактеристики)	18
4.3 Дефинирање на разграничената географска област.....	19
4.4 Доказ дека производот потекнува од дадената географска област.....	20
4.5 Опис на начинот на добивање на производот.....	22
4.6 Наведување на телото за контрола на квалитет	25
4.7 Посебни правила за етикетање во однос на кратенките ЗОП/ЗГО.....	25
4.8 Прописи и услови во согласност со националните одредби/одредбите на ЕУ	27
5. ЕДИНСТВЕН ДОКУМЕНТ	27
6. ГАРАНТИРАН ТРАДИЦИОНАЛЕН СПЕЦИЈАЛИТЕТ (ГТС).....	33
6.1 Содржина на апликација за регистрација на ГТС	33
6.2 Главни критериуми за регистрација на ГТС	33
6.3 Спецификација на производот (СП).....	34
7. ДОПОЛНИТЕЛНИ ШЕМИ ЗА КВАЛИТЕТ	35
ЗАКЛУЧОК и ЗАВРШНИ ЗАБЕЛЕШКИ.....	35

Оградување од одговорност:

Овој документ е наменет за подносителите на барања за регистрација на назив на земјоделски или прехранбен производ како производ со ЗОП (заштитена ознака на потекло), ЗГО (заштитена географска ознака) или ГТС (ознака за гарантиран традиционален специјалитет) во ЕУ. Овој документ служи само за информативни цели. Тој нема никакво правно или толкувачко дејство и во никој случај не претставува замена, измена или дополнување на правилата утврдени во законодавството. Примерите дадени овде се само за информативни (не рекламни) цели и содржината е преземена од индивидуални веб-страници.

Цели на упатството

Целта на ова упатство е да обезбеди техничка поддршка за земјите/териториите на Западен Балкан (ЗБ) во однос на барањата за спроведување на европските (ЕУ) шеми за географски ознаки и традиционални специјалитети.

Овој документ треба да им помогне на засегнатите страни кои се занимаваат со регистрација, заштита и подготовка на географски ознаки, со цел да се обезбеди поддршка на земјите/териториите на Западен Балкан (Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Северна Македонија, Црна Гора и Србија) за спроведување и регистрација на европските шеми за квалитет како што се географските ознаки (ГО) и традиционалните специјалитети.*

Поточно, овој документ претставува кратко упатство за чекорите и постапките за регистрација на производи со географски ознаки и традиционални специјалитети според европските барања. Во содржината на документот се истакнати главните информации што ги бара ЕУ при поднесување на барање за регистрација и заштита на ГО на ниво на ЕУ. Ова исто така може да претставува и добра почетна точка за земјите на кои им претстои процесот на усогласување при пристапувањето во ЕУ.

Покрај тоа, со цел да се подигне свеста и да се помогне во спроведувањето на шемите за квалитет на географските ознаки во Западен Балкан, во овој документ се дадени неколку технички примери за спроведувањето во одредени европски земји (сите користени примери се достапни на Интернет).

Поради разликите во постапките за аплицирање за европските земји и третите земји¹

и со оглед на различниот процес на усогласување со барањата на ЕУ за ЗБ, во овој документ се разгледани општите постапки потребни за европските земји (членки на ЕУ) и се дадени дополнителни белешки за третите земји.

* Оваа ознака не ги доведува во прашање ставовите за статусот и е во согласност со Резолуцијата 1244/1999 на Советот за безбедност на ОН и Мислењето на МСП за декларацијата за независност на Косово.

¹ „Трети земји“ се однесува на сите земји кои не се во ЕУ, вклучително и земјите од ЗБ.

1. ОПШТИ ЗАБЕЛЕШКИ ЗА ШЕМИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ

Политиката за квалитет на Европската Унија (ЕУ) е насочена кон заштита на називите на специфични производи со цел промовирање на нивните уникатни обележја, како и традиционалните практични знаења (know-how). Трите системи за квалитет се препознатливи по своите кратенки ЗОП (заштитена ознака на потекло), ЗГО (заштитена географска ознака) и ГТС (гарантиран традиционален специјалитет). Преку овие системи се промовираат и заштитуваат називите на квалитетни земјоделски и прехранбени производи и се поттикнува разновидно земјоделско производство, се заштитуваат називите на производите, меѓу другото и од злоупотреба, имитација или изработка на производи кои потсетуваат на нив, и им се помага на потрошувачите на тој начин што им се обезбедуваат информации за специфичниот карактер на производите (Европска комисија, 2012 год.) (Слика 1).

ЗОП и ЗГО се познати и како географски ознаки (ГО) поради специфичната поврзаност со местото каде се произведуваат. Препознавањето на географската ознака им овозможува на потрошувачите да стекнат доверба и да ги разликуваат квалитетните производи, а истовремено им помага на производителите подобро да ги пласираат своите производи. Правото на географска ознака им овозможува на носителите на правото да ја користат ознаката и да ја спречат нејзината употреба од трета страна чиј производ не е во согласност со важечките стандарди. Правото на користење на заштитена географска ознака им припаѓа на производителите од дефинираната географска област, кои ги исполнуваат специфичните услови за производство на производот.

Слика 1. Шеми за квалитет на Европската Унија:

Заштитени ознаки на потекло (ЗОП) се ознаки што се користат за означување на производ кој, исто така, потекнува од одредена територија (регион, специфично место или држава) и чиј квалитет или карактеристики се должат претежно или исклучително на неговото потекло. Природните и човечките фактори присутни на таа територија се честопати одговорни за квалитетот по кој тие се издвојуваат. Кај ЗОП, сите чекори во процесот на производство на земјоделскиот или прехранбениот производ треба да се одвиваат во тој конкретен регион. Тоа значи дека сировината за добиениот производ со ЗОП (на пример, млеко за производство на сирење) треба да потекнува од таа географска област.

Заштитени географски ознаки (ЗГО) се ознаки што се користат за означување на производ којшто потекнува од одредена територија (специфично место, регион или држава) и којшто поседува специфичен квалитет, углед или друго обележје, кои се припишуваат на географското потекло. Најмалку еден од чекорите на производство треба да се одвива во дадената територија, што значи дека сировината за изработка на производот не мора да потекнува од таа географска област.

Преку поимот „Гарантиран традиционален специјалитет (ГТС)“ Европската унија ги истакнува традиционалните аспекти, како што е начинот на изработка или неговите состав, без тие да се поврзуваат со конкретна географска област. Со регистрирана ознака за ГТС, производот е заштитен од фалсификување и злоупотреба.

Извор: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/quality-schemes-explained_en

Како дел од системот на права на интелектуална сопственост на ЕУ (ПИС), имињата на производите регистрирани како ГО се законски заштитени од имитација и злоупотреба во ЕУ и во земји што не се членки на ЕУ со кои е потпишан посебен договор за заштита². Со влегувањето во сила на Спогодбата на СТО за трговските аспекти на правата од интелектуална сопственост (TRIPS) кон средината на 90-тите години на минатиот век, одредбите за географските ознаки влегоа во општа употреба. Во оваа Спогодба, во член 22, став 1, даден е следниов опис за ГО:

² Правата на интелектуална сопственост (ПИС) ги штитат нематеријалните средства на фирмата и им овозможуваат на претпријатијата да профитираат од своите креативни и генерално иновативни активности. Нематеријалните средства учествуваат со повеќе од половина во вредноста на компаниите и стануваат сè поважни. Во свет каде компаниите од ЕУ повеќе се натпреваруваат во поглед на иновациите, креативноста и квалитетот отколку во поглед на цената, интелектуалната сопственост претставува моќна алатка на претпријатијата од ЕУ да станат поконкурентни. Комисијата изработи правна рамка и систем на интелектуална сопственост кои нудат стимулации за компаниите од ЕУ да инвестираат во обезбедување на добра и услуги со високи стандарди за квалитет, иновации, дизајн и креативност.

³ Регулатива (ЕУ) бр. 1308/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 17 декември 2013 година за воспоставување заедничка организација на пазарите за земјоделски производи и за укинување на Регулативите (ЕЕЗ) бр. 922/72, (ЕЕЗ) бр. 234/79, (ЕК) бр. 1037/2001 и (ЕЗ) бр. 1234/2007 на Советот и Делегираната регулатива (ЕУ) 2019/33 на Комисијата од 17 октомври 2018 година за дополнување на Регулативата (ЕУ) бр. 1308/2013 на Европскиот парламент и на Советот за барањата за заштита на ознаките на потекло, географските ознаки и традиционалните термини во секторот за вино, постапката за поднесување приговори, ограничувањата на употребата, измените на спецификациите на производите, поништување на заштитата и етикетирањето и презентацијата

⁴ Регулатива (ЕУ) бр. 251/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 26 февруари 2014 година за дефинирање, опис, презентација, етикетирање и заштита на географските ознаки на ароматизирани вински производи и за укинување на Регулативата (ЕЕЗ) бр. 1601/91 на Советот

⁵ Регулатива (ЕУ) 2019/787 на Европскиот парламент и на Советот од 17 април 2019 година за дефинирање, опис, презентација и етикетирање на алкохолни пијалоци, употреба на имиња на алкохолни пијалоци при презентација и етикетирање на други прехранбени производи, заштита на географските ознаки за алкохолни пијалоци, употреба на етил алкохол и дестилати од земјоделско потекло во алкохолни пијалоци и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 110/2008

⁶ Делегирана регулатива (ЕУ) бр. 664/2014 на Комисијата од 18 декември 2013 година за дополнување на Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012 на Европскиот парламент и на Советот во однос на воспоставување на симболи на Унијата за заштитени ознаки на потекло, заштитени географски ознаки и гарантирани традиционални специјалитети и во однос на одредени правила за потеклото, одредени процедурални правила и одредени дополнителни преодни правила

⁷ Регулатива за спроведување (ЕУ) бр. 668/2014 на Комисијата од 13 јуни 2014 година за утврдување на правила за примена на Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012 на Европскиот парламент и на Советот за шеми за квалитет на земјоделски производи и прехранбени производи

„[...] Ознаки коишто го идентификуваат производот како производ којшто потекнува од територија на земја-членка, или регион или специфично место на таа територија, каде дадениот квалитет, углед или друго обележје на производот се припишуваат главно на неговото географско потекло“.

Во ЕУ, географските ознаки се уредени со неколку правни Регулативи во зависност од видот на производот: земјоделски и прехранбени производи, вина, алкохолни пијалаци, ракотворби или индустриски производи.

Во секој случај, земјите-членки се одговорни за спречување на незаконското користење во рамки на ЕУ на заштитените географски ознаки. Моментално се применуваат следниве Регулативи на ЕУ:

- Регулатива (ЕК) бр. 1151/2012 за заштита на географските ознаки на земјоделските и прехранбените производи
- Регулатива (ЕК) бр. 1308/2013 за заштита на географските ознаки на вино³
- Регулатива (ЕК) бр. 251/2014 за заштита на географските ознаки на ароматизирано вино⁴
- Регулатива (ЕК) бр. 110/2008 за заштита на географските ознаки на алкохолни пијалаци⁵

Дополнителни одредби или правила за спроведување се предвидени во Делегираната регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 664/2014⁶ и во Регулативата за спроведување на Комисијата (ЕУ) бр. 668/2014⁷.

1. ОПШТИ ЗАБЕЛЕШКИ ЗА ШЕМИТЕ ЗА КВАЛИТЕТ

Регулативата 1151/2012 се однесува само на одредени земјоделски и прехранбени производи, како на пример, овошје и зеленчук, риба, месо и месни производи, сирење, леб, печива или пиво. Заштитата предвидена со Регулативата 1151/2012 по регистрацијата е еднаква достапна за географските ознаки на трети земји кои ги исполнуваат соодветните критериуми и кои се заштитени во нивната земја на потекло. Класификацијата во Анекс XI кон Регулативата за спроведување содржи сеопфатна листа.

(Во Табела 1 е дадена кратка листа согласно регулативата на ЕУ).

Табела 1. Листа и класификација на производи

Земјоделски производи за човечка употреба кои може да се заштитат	Од Класа 1.1. до 1.8 Свежо месо (и изнутрици); Месни производи (готвени, солени, чадени, итн.); Сирења; Други производи од животинско потекло (јајца, мед, разни млечни производи освен путер, итн.); Масла и масти (путер, маргарин, масло, итн.); Овошје, зеленчук и житарки, свежи или преработени; Свежа риба, мекотели и ракови и производи добиени од нив; други производи наведени во Анекс I кон Договорот (зачини, итн.)
Земјоделски и прехранбени производи кои може да се заштитат со ЗОП/ЗГО	Од Класа 2.1. до 2.20 пиво, чоколадо и производи од чоколадо; леб, печиво, торти, кондиторија, колачи и друга пекарска стока; пијалаци од растителни екстракти; тестенини; сол; природни гуми и смоли; паста од сенф; сено; есенцијални масла; плута (итн.)
Гарантирани традиционални специјалитети	Од Класа 2.21. до 2.27 готови оброци, чоколадо и производи од чоколадо; леб, печиво, торти, кондиторија, колачи и друга пекарска стока; пијалаци од растителни екстракти; тестенини; сол.

Извор: Сопствена елаборација на авторот врз основа на Регулативата 1151/2012 и 668/2014.

Регулативата за земјоделски и прехранбени производи со географска ознака предвидува дека сите ограничувања за потеклото на сировините за производи со географска ознака мора да бидат оправдани од аспект на поврзаност помеѓу специфичниот квалитет, угледот или друго обележје на земјоделскиот или прехранбен производ и географското потекло.

Поради специфичноста на винскиот сектор во ЕУ, Регулативата (ЕК) бр. 1308/2012 за заштита на географските ознаки на вино ја предвидува следнава спецификација:

- **„Ознака на потекло“** означува назив на регион, специфично место, или држава, со кој се опишува производ којшто ги исполнува следниве услови:

- Неговиот квалитет и карактеристики претежно или исклучиво се должат на одредена географска средина заедно со природните и човечките фактори присутни во неа;
- Грозјето од којшто се произведува потекнува исклучиво од таа географска област;
- Производството се одвива во таа географска област;
- Се добива од вински сорти од *Vitis*;

- **„Географска ознака“** претставува ознака за регион, специфично место, или држава, со која се опишува производ којшто ги исполнува следниве услови:

- Поседува специфичен квалитет, углед или други својства кои се припишуваат на географското потекло;
- Најмалку 85% од грозјето користено за негово производство потекнува исклучиво од таа географска област;
- Производството се одвива во таа географска област;
- Се добива од вински сорти од родот *Vitis vinifera* или од хибрид од сорти на *Vitis vinifera* и други сорти од родот *Vitis*.

Според голем број научни публикации, географските ознаки може да претставуваат добра можност голем број региони да им додадат вредност на своите економии и општества, не само од аспект на трговијата и приходите, туку и во форма на културолошки и еколошки придобивки. Оваа претпоставка делумно се заснова на извонредниот успех на географските ознаки во региони и земји како што се Франција, Италија (ИТС, 2009 год.)⁸. Географските ознаки не се само систем за географско именување. Тие го идентификуваат производот како производ којшто потекнува од одредена територија, каде една или повеќе од неговите карактеристики и неговиот квалитет, углед или некое друго уникатно обележје главно се припишуваат на неговото географско потекло и на специфичните човечки или природни фактори присутни во тој регион.

⁸ https://www.origin-gi.com/images/stories/PDFs/English/E-Library/geographical_indications.pdf

1.1 Заштита преку регистрација

Сите производители коишто ја задоволуваат соодветната спецификација може да користат назив регистриран согласно Регулативата на ЕУ. Символите (логоата) на ЕУ мора да бидат ставени на етикетите на производите кои потекнуваат од Европската унија и да се продаваат под регистриран назив. Може да се користат ознаките „заштитена ознака на потекло“ или „заштитена географска ознака“, или соодветните кратенки „ЗОП“ или „ЗГО“ (чл. 12(3) од Регулативата).

Контролните тела на земјите-членки вршат проверка на усогласеноста со спецификацијата. Секој производител на релевантен производ мора да се придржува до контролниот систем (базиран на надоместоци).

Не е прифатливо да се користат заштитени називи за слични производи со различно потекло или други обележја. Користењето регистрирани називи за други производи е исто така забрането, доколку со тоа се искористува угледот на заштитениот назив. Освен тоа, Регулативата обезбедува сеопфатна заштита на регистрираните називи од злоупотреба, имитација или изработка на производи кои потсетуваат на нив, дури и ако е наведено фактичкото потекло на производот или ако заштитениот назив е преведен или проследен со израз, како на пример, „стил“, „тип“, „метод“, „како произведено во“, „имитација“ или слично, и кои било други практики што доведуваат до заблуда. Освен тоа, заштитените називи не може да станат генерички (чл. 13(1) и (2) од Регулативата).

Регистрирањето на ознаки за географско потекло не влијае врз правата што произлегуваат од претходни трговски марки стекнати со добра намера. Меѓутоа, истовременото постоење на трговска марка и на ознака на потекло или географска ознака мора да се толерира. Од друга страна пак, трговската марка отпосле не може да се заштити доколку било поднесено барање во однос на сличен производ и доколку користењето на трговската марка би било спротивно на член 13 од Регулативата (чл. 14 од Регулативата).

2. ПРОЦЕС НА РЕГИСТРАЦИЈА: главни постапки на ниво на ЕУ

2.1 Како да се регистрирате

За да го регистрираат името на производот, производителите или групите на производители од ЕУ треба да ги утврдат спецификациите на производот и доколку е можно, да ги поврзат со географската област. Барањето се испраќа до националните власти на разгледување и потоа се проследува до Европската комисија, која го прегледува барањето. За да може да се регистрира географска ознака, производот мора да ги исполнува деталните спецификации, односно како минимум спецификациите за сировините и за главните физички, хемиски, микробиолошки и органолептички својства на производот. *Мора да се обезбеди доказ за географската област на производство, како и за начинот на производство, при што сите овие елементи треба да покажуваат дека производот потекнува од дадената географска област и дека се придржува до начинот на етикетирање.*

Секој производител или група на производители во дадена географска област со ЗОП/ЗГО ознака има право да го користи регистрираниот назив кога го пласира соодветниот производ на пазарот, под услов да ги почитува условите за производство предвидени во спецификацијата на производот. Барањата главно се поднесуваат од групи на производители, коишто обично ги застапуваат сите заинтересирани производители од едно место.

За да се регистрираат производи кои не се од ЕУ на ниво на ЕУ, производителите поднесуваат барања или директно до Европската комисија, или преку соодветните национални органи. Значи, барањата

може да се достават директно од страна на производителите до Комисијата - не е задолжително да се доставуваат преку националните органи.⁹

Заднички барања (како што е наведено во Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012), се доставуваат до Комисијата од страна на соодветната земја-членка, или од група подносител во трета земја, директно или преку органите на таа трета земја. Вклучуваат изјава од сите засегнати земји-членки. Барањата утврдени за спецификацијата на производи од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012 треба да бидат исполнети во сите земји-членки на ЕУ и во засегнатите трети земји.

За алкохолни пијалаци и агро-прехранбени производи, Европската комисија има најмногу до 12 и 6 месеци соодветно да го прегледа барањето и да одлучи дали производот ќе биде заштитен согласно бараната шема за квалитет. Што се однесува до виното, нема утврден рок за разгледување на барањето.

Производителите од ЕУ и оние кои не се од ЕУ, националните органи и Европската комисија можат да поднесат приговор или да ја поништат регистрацијата на називот на одреден производ согласно шемата за квалитет. Приговор може да се поднесе во рок од три месеци од моментот на регистрацијата на производот. Ако приговорот е издржан, двете вклучени страни (страната што приговара на регистрацијата и групата производители кои го регистрираат производот) треба меѓусебно да се консултираат за да изнајдат решение.

Доколку не се постигне договор, Комисијата донесува конечна одлука со која ја поништува или не ја поништува регистрацијата. Поништувањето на регистрацијата на називот на производот претставува опција кога веќе не се гарантира усогласеност со спецификациите на производот. Исто така, може да се поништи регистрацијата на називот на производот (само за храна) кога на пазарот не е пласиран регистриран назив на производот (како ЗОП, ЗГО и ГТП) во рок од седум последователни години.

Сите документи доставени до Европската комисија треба да бидат на еден од официјалните јазици на институциите на Европската Унија или кон нив да се приложи заверен превод на еден од тие јазици.

⁹ Во случај на барања од трети земји, не е потребно прво да се добие заштита како ГО во земјата на потекло - ЕУ бара доказ дека ознаката е заштитена, но исто така може да се заштити и како трговска марка

2.2 Обврски од барањето: постапка на национално ниво

Процесот на поднесување барање се одвива во рамки на постапка на две нивоа: на национално ниво и на ниво на ЕУ. Сепак, во однос на земјите што не се членки на ЕУ, барањата може да се достават директно до Комисијата од страна на производителите - не е задолжително да се доставуваат преку националните органи. Главните чинители вклучени во постапката се *подносителите на барања (група на производители) и националните (и Европските) органи задолжени за регистрација*.

Постапката на национално ниво за земјите-членки на ЕУ ги опфаќа следниве чекори.

- Дефинирање на производителите од страна на групата производители согласно точно утврдена спецификација (види на следните страници)
- Барање од групата производители испратено до надлежниот национален орган
- Разгледување на барањето од страна на националниот орган за да се провери дали тоа е оправдано и дали ги исполнува барањата од законодавството (регулативи на ЕУ и национални закони)
- Постапка за приговор (секое лице што има легитимен интерес и е основано или резидентно на таа територија, може да поднесе приговор на барањето).

За да се регистрира називот на производот, производителите или групите на производители треба да ги утврдат спецификациите на производот и барањето се испраќа на разгледување до националните органи. Барањата треба да ги прегледаат националните органи, во согласност со минималните заеднички одредби, вклучително и постапка за поднесување на приговори на национално ниво.

Националниот надлежен орган (ННО) го прегледува барањето со соодветни средства за да провери дали е оправдано и ги исполнува условите на соодветната шема. Ако се утврди дека не е соодветно, подносителите на барањето добиваат известување за ваквото негативно решение и барањето

не се препраќа. Ако барањето поднесено од страна на група на подносителите ги исполнува условите и се квалификува за позитивно решение, барањето може да се препрати до Европската комисија за последователен преглед на барањето.

При прегледот на барањето, националниот орган покренува национална постапка за приговор преку која се врши соодветно објавување на барањето и се предвидува разумен период во рамките на кој секое физичко или правно лице кое има легитимен интерес и е основано или резидентно во државата, може да поднесе приговор на барањето. Треба да се испита прифатливоста на примените приговори и доколку се смета дека се исполнети барањата од оваа Регулатива, може да се донесе позитивно решение и до Комисијата да се достави досие за барањето. Во таков случај, Комисијата се известува за примените прифатливи приговори.

Доколку по разгледување на приговорот, националниот надлежен орган смета дека обврските од Регулативата се исполнети, ќе донесе позитивно решение. Доколку спецификацијата била значително изменета по објавувањето на барањето, тие измени треба да бидат објавени заедно со позитивното решение. Секој производител од групата треба да докаже дека неговото производство е согласно спецификацијата на производот преку надлежни национални контролни тела и потоа може да биде внесен во Регистарот на производители.

Ако група на производители поднесе барање за регистрација на назив со кој е означена гранична географска област или традиционално име поврзано со таа географска област лоцирана во друга земја, националниот орган мора да се консултира со релевантните органи на таа земја пред барањето да се испрати до Комисијата.

Оваа одредба има за цел да утврди дали некој производ се произведува и на друго место под истиот назив, од двете страни на границата, како и се обидува да најде севкупно решение за проблемот. Едно од решенијата, на пример, може да биде определувањето на општа спецификација и заедничко барање со третата земја или засегнатата земја-членка. Во тој случај, производителите би можеле да ги задржат правата на користење на називот, дури и да се малцинство на производители лоцирани во земја различна од онаа каде што се наоѓа мнозинството производители.

2.3 Обврски од барањето: постапка на ниво на ЕУ

По добивање на документите од националниот надлежен орган или директно од подносител на барање од трета земја, Комисијата го разгледува барањето.

Комисијата го прегледува барањето со соодветни средства, со цел да провери дали е оправдано и дали ги исполнува условите на соодветната шема. Овој преглед не треба да трае повеќе од шест месеци. Комисијата, најмалку еднаш месечно, објавува список на називи за кои се поднесени барања за регистрација, како и датумите на нивното поднесување.

Ако Комисијата смета дека условите предвидени во Регулативата 1151/2012 или во Регулативата 1308/2013 (за вина) се исполнети, тогаш во Службен весник на Европската унија ги објавува единствениот документ на барањето и упатувањата кон објавата на спецификацијата (земјите-членки мора да обезбедат електронски пристап до објавата на спецификацијата). Во спротивно, Комисијата го одбива барањето за регистрација. По објавувањето, следи период на приговори за време на кој која било земја-членка или трета земја може да поднесе приговор на регистрацијата со доставување на соодветно поткрепена изјава до Комисијата. Доколку не биде поднесен приговор, називот се регистрира и внесува во базите на податоци на Европскиот регистар на заштитени географски ознаки и ознаки на потекло и се објавува во Службениот весник на ЕУ.

Која било друга земја-членка или трета земја и сите лица кои имаат легитимен интерес, основани или резидентни во друга земја-членка или во трета земја, може да поднесат приговор на предложената регистрација (чл. 51(1) од Регулативата).

Приговорите може да се засноваат само на причините утврдени во член 10(1) од Регулативата, имено:

- а) Не се исполнети условите од член 5 од Регулативата за ознаки на потекло или географски ознаки или обврските од член 7(1) од Регулативата за спецификации;
- б) Предложениот назив се коси со називот на вид на растение или животно или со регистриран назив или добро позната трговска марка согласно член 6(2), (3) или (4) од Регулативата;
- в) Регистрирањето на предложениот назив би го загрозило постоењето на целосно или делумно истоимениот назив или трговска марка или постоењето на производи кои биле законски присутни на пазарот најмалку пет години пред датумот на објавување од член 50(2)(а) од Регулативата;
- г) Називот кој се бара да биде регистриран е генеричко име.

Ако образложената изјава на приговорот е прифатлива, како прв чекор, Комисијата ќе ги покани засегнатите страни да постигнат договор. Ако не се постигне договор, Комисијата ќе донесе одлука, во рамки на комисиска процедура, за тоа дали називот ќе биде или нема да биде внесен во регистарот на заштитени називи.

Комисијата може да ја поништи регистрацијата на сопствена иницијатива или на барање на земја-членка или на кое било физичко или правно лице со легитимен интерес, ако условите од спецификацијата за земјоделски или прехранбен производ со заштитен назив повеќе не се исполнети или пак на пазарот не бил пласиран ниту еден производ под заштитената ознака на потекло или заштитената географска ознака во изминатите седум години (чл. 54 од Регулативата).

3. СОДРЖИНА на БАРАЊЕТО за РЕГИСТРАЦИЈА

Регистрацијата е исход на приватна доброволна иницијатива од страна на производителите: првиот чекор е да се поднесе барање за регистрација.

Системот е на доброволна основа и е отворен. Секој производител којшто се наоѓа во таа област и којшто ги почитува условите за производство утврдени во спецификацијата на производот има право да го користи регистрираниот назив за пласирање на неговиот производ на пазарот. *Па затоа, начелно, барањата се поднесуваат во име на групи производители. Под група се подразбира секое здружение на земјоделци, производители и/или преработувачи кои работат со истиот производ.*

Други заинтересирани страни, како што се потрошувачите, исто така, може да учествуваат во групата. Таквите групи го подготвуваат заедно барањето за регистрација на нивните производи. Впрочем, согласно Регулативата, секој производител чија дејност се одвива во утврдената географска зона може да го користи називот доколку сите услови од спецификациите се исполнети. Спецификациите мора да бидат транспарентни, јасно дефинирани и јавно објавени. Тоа мора да се направи преку прецизен и детален опис на даден производ и на неговиот начин на производство.

Во барањето мора да биде јасно наведено дали називот ќе се регистрира како заштитена географска ознака или како заштитена ознака на потекло.

Барањето за регистрација на назив мора да ги вклучува следниве елементи:

Барањето за регистрација на ознака на потекло или на географска ознака, како минимум, ги склучува:

- Називот и адресата на групата подносител;
- Називот и адресата на органите;
- Називот и адресата на телата кои ја проверуваат усогласеноста со одредбите од спецификацијата на производот;
- Спецификацијата на производот;

➤ Обезбедување информации за секој баран елемент и сета останата придружна документација. На пример, таквите документи би можеле да вклучуваат резултати од анкети или литература со кои се докажува угледот на називот или мапи кои прикажуваат одредени природни елементи на дадена географска зона. Корисни може да бидат и некои дополнителни илустративни документи, како на пример, фотографии, менија, рецепти или фактури.

➤ Единствен документ, во којшто е наведено следново:

- ❖ Главни точки на спецификацијата на производот: називот, опис на производот, вклучително доколку е соодветно и специфични правила во однос на пакувањето и етикетањето, и концизна дефиниција за географската област;

- ❖ Опис на поврзаноста помеѓу производот и географското окружување или географското потекло, како што може да биде случај, вклучително доколку е соодветно и специфичните елементи на описот на производот или начинот на производство преку кои се гледа поврзаноста.

Кога барањето доаѓа од земјите на ЕУ, потребна е изјава од земјата-членка, дека таа смета дека барањето поднесено од групата подносителите кое се квалификува за позитивно решение ги исполнува условите на оваа Регулатива и одредбите усвоени согласно со неа;

Важна забелешка

Кога група производители од земјите на ЗБ (или други трети земји) доставува барање до ЕК за регистрација на производи со ЗОП или ЗГО, придружната документација исто така мора да обезбеди докази дека називот на производот е заштитен во неговата земја на потекло (датум на заштита во земјата на потекло, правна основа: правен акт/наредба на министер/ препорака за регистрација, назив на производ, и т.н.)

Исто така, кога барањето се доставува директно до ЕУ од страна на група на производители, треба да се приложат дополнителни документи (информации): името и адресата и информациите за контакт на јавниот орган или органот за сертификација на производи (ако има повеќе од еден, се доставуваат информации за сите).

Проверката на усогласеноста со спецификациите пред производот да се пласира на пазарот ја врши: еден или повеќе јавни органи назначени од третата земја; и/или едно или повеќе тела за сертификација на производи.

Во однос на контролните тела/телата за сертификација на производи, треба да се достави доказ за акредитација согласно стандардот EN ISO/IEC 17065:2012. Подрачјето на примена на акредитацијата треба да ги опфаќа контролите на географските ознаки. Акредитацијата може да ја изврши само национално тело за акредитација во Унијата во согласност со одредбите на Регулацијата (ЕК) бр. 765/2008; или тело за акредитација надвор од Унијата што е потписник на мултилатерален аранжман за признавање под покровителство на Меѓународниот форум за акредитација.

SINGLE DOCUMENT

EU No: PDO () PGI ()

1. NAME(S)
2. MEMBER STATE OR THIRD COUNTRY
3. DESCRIPTION OF THE AGRICULTURAL PRODUCT OR FOODSTUFF
 - 3.1. Type of product
 - 3.2. Description of product to which the name in (1) applies:
 - 3.3. Feed (for products of animal origin only) and raw materials (for processed products only)
 - 3.4. Specific steps in production that must take place in the identified geographical area
 - 3.5. Specific rules concerning slicing, grating, packaging, etc. of the product the registered name refers to
 - 3.6. Specific rules concerning labelling of the product the registered name refers to
4. CONCISE DEFINITION OF THE GEOGRAPHICAL AREA
5. LINK WITH THE GEOGRAPHICAL AREA

Reference to publication of the specification
(the second subparagraph of Article 6(1) of this Regulation)

Извор: Собствена елаборација на авторот врз основа на официјалните упатства на ЕУ

3.1 Досие на барањето: некои појаснувања

3.1.1 Назив и адреса на групата производители

✓ **Наведете ги називот и адресата на групата подносител**

Групата подносител мора да има правен статус (здружение, задруга, итн.) со НАЗИВ (којшто може да биде име на физичко или правно лице) и единствена адреса во земјата (се препорачува и телефонски број, факс и е-пошта).

Групите кои работат со производи со назив кој треба да се регистрира може да поднесат само барања за регистрација на називи од системите за квалитет. Во случај на назив со „заштитена ознака на потекло“ или „заштитена географска ознака“ со која се означува прекугранична географска област, или во случај на назив со „ознака за гарантиран традиционален специјалитет“, неколку групи од различни земји-членки или од трети земји може да поднесат заедничко барање за регистрација.

Само здружение на производители или преработувачи на производот може да поднесат барање за регистрација. Во исклучителни случаи, индивидуално физичко или правно лице може, исто така, да поднесе барање, но во основа треба да се објасни дека производителот е единствениот во таа област и дека карактеристиките на областа или на производителите/храната произведени во таа област се разликуваат од оние произведени надвор од неа.

Следниве податоци за групата подносител треба да бидат дадени на посебен лист:

- Назив, адреса (со телефон, факс, е-пошта, доколку има);
- Правен статус (согласно националното законодавство);
- Големина (колку членови брои групата); и
- Состав (улога или занимање на членовите: земјоделци, производители, дистрибутери, фишиери, пакувачи, итн.).

ПРАВЕН СТАТУС на производителите – значи дека сите производители на потенцијалниот производ од групата треба да имаат прехранбени капацитети регистрирани или одобрени од надлежниот орган во државата/субјектот (**Регистарски број**). Тоа значи дека сите производители на храна кои имаат намера да ги заштитат своите производи треба да имплементираат добра хигиенска практика (GHP), добра производствена практика (GMP) и флексибилен HACCP стандард, да стекнат правен статус - да бидат регистрирани од надлежниот орган, а потоа да испратат барање.

3.1.2 Назив и адреса на органите

✓ Наведете ги називот и адресата и податоците за контакт на јавниот орган или на телото за сертификација на производи (ако е повеќе од едно, наведете податоци за сите).

✓ Во форма на анекс, дадете повеќе информации за јавните органи, како на пример: изјава за нивната позиција, капацитет и соодветноста на нивните функции од националните органи адресирана до Комисијата;

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Во Регулативата јасно е наведено дека дадената заштита треба да биде подеднакво достапна за ознаки на потекло и географски ознаки на трети земји кои ги исполнуваат соодветните критериуми и кои се заштитени во нивната земја на потекло.

Во секоја земја, надлежните национални органи ги преземаат неопходните мерки за заштита на називите во рамки на нивната територија, за сите шеми на квалитет утврдени во Регулативата 1151/2012. Тие, исто така, треба да го спречат и сопрат нелегалното производство или пласман на производи кои го користат тој назив.

Националните органи на државата, во согласност со минималните заеднички одредби, вклучително национална постапка за приговори, треба да ги разгледаат барањата од групата на производители. Потоа Комисијата треба да ги провери барањата за да се увери дека нема некои очигледни грешки и дека правото на Унијата и интересите на засегнатите страни надвор од земјата-членка подносител се земени предвид.

Надлежните органи во земјите треба да исполнат одреден број оперативни критериуми со цел да се обезбеди нивната непристрасност и ефективност. Националниот надлежен орган ќе понуди соодветни гаранции за објективност и непристрасност, а потребни се соодветно квалификуван кадар и ресурси за извршување на нивните функции. Исто така, треба да се предвидат одредби со кои ќе се делегираат некои од надлежностите за извршување специфични контролни задачи на контролните тела. Надлежниот орган треба на соодветен начин да го разгледа барањето за да провери дали е оправдано и дали ги исполнува условите од соодветниот систем.

Земјите-членки или засегнатата земја треба да преземат соодветни административни и судски чекори за да спречат или сопрат нелегалното користење заштитени ознаки на потекло и заштитени географски ознаки на производи кои се произведуваат или пласираат на пазарот во таа држава/земја.

Државите треба да ги назначат органите задолжени за преземање на сите чекори согласно постапките предвидени во Регулативата 1151/2012.

Овие органи треба да понудат соодветни гаранции за објективност и непристрасност и треба да имаат на располагање квалификуван кадар и ресурси неопходни за извршување на нивните функции.

3.1.3 Назив и адреса на телата кои ја проверуваат усогласеноста со одредбите од спецификацијата на производот

✓ Наведете ги називот и адресата и податоците за контакт на телото за сертификација на производи (ако е повеќе од едно, наведете податоци за сите).

✓ Во форма на анекс, дадете повеќе информации, како на пример: нивниот сертификат за акредитација и статусот на органот за акредитација како член на Меѓународниот форум за акредитација (IAF) или во ЕУ.

✓ Може да се наведат и специфичните задачи на органите или телата.

Клучна поента

Усогласеноста со спецификацијата мора да подлежи на проверка. Проверката може да ја извршат јавни органи или пак тело за сертификација на производи. Доколку проверката ја вршат јавни органи, тие мора да понудат гаранции за непристрасност и објективност и мора да располагаат со квалификуван кадар и ресурси неопходни за вршење на проверките.

Доколку проверката ја врши тело за сертификација на производи, тоа мора да биде акредитирано согласно ISO/IEC Водичот 65 (Општи барања за телата кои работат со системи за сертификација на производи). Органот за акредитација мора да биде признаен од Меѓународниот форум за акредитација (IAF) или да биде орган за акредитација на земја-членка на ЕУ.

Образложение

Секоја земја/држава треба да има инспекциски структури преку кои ќе обезбеди исполнување на барањата од спецификациите. Државите се обврзани да ги формираат неопходните контролни тела за да се обезбеди усогласеност со правилата на ЕУ. Спроведувањето на системот го вршат органите назначени од државата/земјата, делувајќи во рамки на правилата утврдени на ниво на ЕУ.

Земјите-членки или трета земја треба само да се погрижат да има инспекциски структури преку кои ќе се гарантира исполнување на барањата утврдени во спецификациите.

Додадената вредност на географските ознаки и гарантираните традиционални специјалитети се заснова на довербата на потрошувачите. Таа е веродостојна само ако е проследена со ефективна проверка и контроли. Тие шеми за квалитет треба да подлежат на мониторинг систем со службени контроли во согласност со начелата од Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017 за службени контроли¹⁰ и треба да вклучува систем на проверки во сите фази на производство, преработка и дистрибуција.

Со цел да им се помогне на земјите подобро да ги применуваат одредбите од Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017 за контрола на географски ознаки и ГТС, во националната регулатива за шемите на квалитет мора да се вметнат упатувања на најрелевантните членови.

¹⁰ Регулатива (ЕУ) бр. 625/2017 за официјалните контроли и други официјални активности кои се вршат со цел да се обезбеди примената на законот за храна и храна за животни, правила од областа на здравствената заштита и благосостојба на животните, здравјето на растенијата и производите за заштита на растенијата.

Информации за активностите за контрола за географски ознаки и гарантирани традиционални специјалитети треба да бидат вклучени во **повеќегодишните национални планови за контрола** и во годишните извештаи изработувани од земјите-членки или од трета земја во согласност со Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017.

3.1.3.1 Назначување надлежен орган за службени контроли

Во согласност со Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017, државите назначуваат надлежен орган или органи задолжени за службени контроли кои се вршат со цел утврдување на усогласеноста со законските обврски поврзани со шемите за квалитет утврдени со Регулативата 1151/2012. Постапките и обврските од Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017 се применуваат *mutatis mutandis* на службените контроли што се вршат со цел утврдување на усогласеноста со законските обврски поврзани со системите за квалитет за сите производи опфатени со Анекс I од Регулативата 1151/2012.

Службените контроли опфаќаат:

- Проверка дали производот е усогласен со соодветната спецификација; и
- Мониторинг на користењето регистрирани називи за опишување на производот што се плазира на пазарот, во сообразност со називи регистрирани како ЗОП, ЗГО или ГТС.

3.1.3.2 Проверка на усогласеноста со спецификацијата на производот

Во однос на ознаките на потекло, географските ознаки и ознаките за гарантирани традиционални специјалитети со кои се означуваат производи кои потекуваат од трета земја, проверката на усогласеноста со спецификациите пред пласирање на производот на пазарот ја вршат:

- Еден или повеќе од јавните органи назначени од третата земја; и/или
- Едно или повеќе од телата за сертификација на производи.

Државите треба јавно да ги објават називот и адресата на органите и телата и повремено да ги ажурираат тие податоци. Државите треба да ја известат Комисијата за називите и адресите на надлежните органи и Комисијата јавно ќе ги објави

називите и адресите на националните органи и тела, и повремено ќе ги ажурира тие податоци.

Важно е да се обезбеди надзор врз користењето на називот на пазарот. Затоа, секоја држава ќе врши проверки засновани на анализа на ризик за да обезбеди усогласеност со обврските од Регулативата, а во случај на нивна повреда, државите треба да ги преземат сите неопходни мерки.

Надлежните органи може да делегираат специфични задачи поврзани со службените контроли на шемите за квалитет на едно или повеќе контролни тела. Таквите контролни тела треба да бидат акредитирани во согласност со Европскиот стандард ISO/IEC 17065 (Оцена на сообразност - Барања за телата за сертификација на производи, процеси и услуги).

Надлежните органи треба да можат да делегираат некои од своите задачи на други тела. Треба да се утврдат соодветни услови за да се зачува непристрасноста, квалитетот и конзистентноста на службените контроли и на другите службени активности. Особено, делегираното тело треба да биде акредитирано според стандардот за вршење на инспекции на Меѓународната организација за стандардизација (ИСО).

Делегираното тело треба да работи и да биде акредитирано во согласност со стандардите релевантни за предметните делегирани задачи, вклучително и со стандардот EN ISO/IEC 17020 - „Општи критериуми за работа на различни типови тела што вршат инспекција“.

Планирање и известување за активностите за контрола - секоја земја треба да се погрижи за активностите за контрола да бидат одделно вклучени во посебен дел од повеќегодишните национални планови за контрола. Годишните извештаи за контрола на обврските утврдени со Регулативата ќе вклучуваат посебен дел којшто ќе ги опфаќа информациите утврдени во член 113 од Регулативата (ЕУ) бр. 625/2017¹¹.

¹¹ Регулатива (ЕУ) 2017/625 на Европскиот парламент и на Советот од 15 март 2017 година за официјалните контроли и други официјални активности кои се вршат со цел да се обезбеди примената на законот за храна и храна за животни, правила од областа на здравствената заштита и благосостојба на животните, здравјето на растенијата и производите за заштита на растенијата.

4. СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ

За да може да ја исползува заштитата што ја нуди географската ознака (и да ги исполни условите за регистрација), регулативите на ЕУ предвидуваат дека земјоделскиот производ, прехранбениот производ, виното или алкохолниот пијалак мора да ја исполнува „спецификацијата на производот“.

Спецификацијата на производот е клучен документ, којшто содржи информации за производот, неговите специфични квалитети, местото на производство, и ја објаснува поврзаноста помеѓу географската област и самиот производ. Во спецификацијата мора да биде јасно наведено дали називот ќе се регистрира како заштитена географска ознака или како заштитена ознака на потекло.

Оттука, спецификацијата претставува документ за идентификација на производот, изработен и презентиран (во рамки на процесот на поднесување на барање) со кој се пропишуваат детални правила и услови за производство на производот што ќе се заштити со ЗОП или ЗГО.

Според Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012 (чл. 7) на Европскиот парламент и на Советот од 21 ноември 2012 година за системите за квалитет на земјоделски и прехранбени производи за заштита на географски ознаки и ознаки на потекло за земјоделски и прехранбени производи, со која се заменува Регулативата на Советот (ЕК) бр. 510/2006, спецификацијата на производот, како минимум, треба да ги вклучува следниве елементи:

1. Ознака на производот (назив на производот)
2. Опис на производот (сировини, главни карактеристики)
3. Дефинирање на географската област
4. Доказ за потекло на производот во рамки на географската област
5. Опис на начинот на производство
6. Доказ за поврзаност со географската област или географско потекло
7. Наведување на телото за контрола на квалитет
8. Посебни правила за етикетање во однос на кратенките ЗОП или ЗГО
9. Прописи и услови во согласност со националните одредби/одредбите на ЕУ

Секоја земја треба да ги определи основните критериуми за воспоставување кодекс на однесување согласно нејзините замисли за географски ознаки и потребите на локалните производители.

Елементите што ја покажуваат поврзаноста помеѓу квалитетот, карактеристиките или угледот на производот и географската област се од суштинско значење за идентификување на географска ознака.

4.1 Ознака на производот (назив на производот)

Го вклучува називот што треба да биде заштитен со географска ознака, онака како што се користи, во трговијата или во секојдневниот говор, и само на јазиците коишто се користат или се користеле во минатото за опишување на конкретниот производ во утврдената географска област.

Називот може да не биде регистриран со ознака за потекло или со географска ознака доколку се коси со називот на вид на растение или животно или ако постои веројатност да го доведе во заблуда потрошувачот во однос на вистинското потекло на производот. Предложениот назив за регистрација кој е целосно или делумно истоимен со назив којшто веќе е внесен во регистарот согласно член 11 од Регулацијата на ЕУ не може да биде регистриран освен во случај кога има доволно различност во практика помеѓу условите на локално и традиционално користење и презентација на истоимениот назив регистриран отпосле и називот којшто е веќе внесен во регистарот, земајќи ја предвид потребата да се обезбеди рамноправен третман на производителите и да се обезбеди декапотрошувачите нема да бидат доведени во заблуда.

Истоимен назив којшто го доведува во заблуда потрошувачот да верува дека производитите потекнуваат од друга територија нема да биде регистриран, дури и ако називот е точен од аспект на фактичката територија, регион или место на потекло на тие производи.

Предложениот назив за регистрација на ознака на потекло или географска ознака нема да биде регистриран доколку, со оглед на угледот и реномето на трговската марка и временскиот период во кој таа била користена, регистрацијата на називот предложен како ознака за потекло или географска ознака би го довело потрошувачот во заблуда во однос на вистинскиот идентитет на производот.

Зборови со особено описно значење, како што се „оригинален“, „традиционален“, „од фарма“, „природен“, итн., обично треба да се избегнуваат, освен во случај кога се составен дел од називот што се користи за опишување на производот.

Рамка 1. Пример за ознака на производ - италијанска ЗОП: кашкавал „Asiago“ („Азиаго“)

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ

ЗОП „ASIAGO“

(Министерски указ 03/08/2006, Службен весник бр. 190, 17/08/06)

Член 1: Назив

Заштитената ознака на потекло „Asiago“ е резервирана за полупреработен кашкавал од крајно млеко, изработен согласно оваа спецификација. Производството е поделено на два различни вида кашкавал, пресуван „Asiago“ и зрел „Asiago“, чии карактеристики се опишани долу.

Извор: <https://www.asiagochese.it/en/consortium/production-rules>

Рамка 2. Пример за географска ознака на производ - италијанска ЗГО: „Toscano“ екстра вирџин маслиново масло

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОД ЗА „TOSCANO“ ЕКСТРА ВИРџИН МАСЛИНОВО МАСЛО,

ЗАШТИТЕНА ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА

1. Назив

„Toscano“ заштитена географска ознака, евентуално придружена од една од следниве дополнителни географски референции: „Seggiano“, „Colline Lucchesi“, „Colline della Lunigiana“, „Colline di Arezzo“, „Colline Senesi“, „Colline di Firenze“, „Montalbano“, „Monti Pisani“ е резервирана за маслиновото масло што ги исполнува условите и обврските од спецификацијата на производот дадена во овој документ.

Извор: <https://www.oliotoscanoigp.it/cms/doc/DisciplinareOlioToscanoIGPEn.pdf>

Според вториот пример (Рамка 2), екстра вирџин маслиновото масло со ЗГО може да се произведува во регионот Тоскана и може евентуално да биде придружен од дополнителни географски референции (во рамки на истиот административен регион „Тоскана“) (види ги следните точки).

Рамка 3. Пример за ознака на производ - ЗОП на пршута од Парма

НАЗИВ НА ПРОИЗВОДОТ: PROSCIUTTO DI PARMA (ПРШУТА ОД ПАРМА)

Од 1970 година, ознаката на потекло „Prosciutto di Parma“ беше законски заштитена на национално ниво со Законот бр. 506 од 4 јули 1970 година и подоцна беше призната како ЗОП со Регулативата на ЕК бр. 1107 од 12 јуни 1996 година согласно Регулативата на ЕЕЗ бр. 2081/92

Извор: https://www.prosciuttodiparma.com/pdf/en_UK/Parma_Ham_Specifications_Disciplinare_Consolidato_Nov_13.pdf

4.2 Опис на производот (сировини и главни карактеристики)

Описот во суштина ги определува начините по кои производот е специфичен и дава детални појаснувања за тоа како тој се разликува од другите производи во истата категорија. Спецификациите за преработката, пакувањето и состојбата, исто така, може да бидат важни, затоа што начините на сечење, сечкање, мелење или пакување може да бидат од суштинско значење за одржување на карактеристиките и вредноста на производот.

Опис на производот, вклучително сировините, доколку е соодветно, како и главните физички, хемиски, микробиолошки или органолептички својства на производот, но може да вклучува и големина или минимална тежина. Дава детални податоци за чекорите на производство што се одвиваат во определената географска област за ЗОП и во надворешноста за ЗГО.

Истакнување на влијанието на географската средина и/или *savoir-faire* на локалните производители во финалниот производ.

- Физички својства (форма, боја, тежина, итн.)
- Хемиски карактеристики (минимална содржина масти, максимална содржина вода, итн.)
- Микробиолошки информации (на пр. секоја бактерија што е присутна)

- Биолошки податоци (раса, сорта, итн.)
- Органолептички својства (вкус, арома, боја, мирис, итн.)

Рамка 4 Пример за опис на производ - „ЗОП на кашкавал Asiago“

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ - ЗОП НА „ASIAGO“

(Министерски указ 03/08/2006, Службен весник бр. 190, 17/08/06)

Член 3: Сточна храна

Добитокот чие млеко е наменето за производство на „Asiago“ кашкавал со ЗОП не треба да се храни со фуражните култури и со сточната храна наведени во продолжение:

Фуражни култури:

- Култури на канола, маслодајна репка, сенф, грчка детелина; Лисје од овошје, лисје од блитва и дива зелка; силажа од детелина, грашок и нус-производи; Овошја и нивни нус-производи од индустриска преработка, свежи и чувани влажни; зеленчуци и сродни производи, свежи и чувани влажни; Нус-производи од ферментација, свежи и чувани влажни (цврсти остатоци од производство на пиво, дестилерија, итн.);

(. итн.)

Сточна храна:

- месо, риба и пердувести оброци; оброк од маслодајна репка, цитрусни семиња, семиња од грозје; зеленчуци и сушено овошје; - индустриска преработка на нус-производи од сушени зеленчуци и овошја (луспи од грав и грашок, артичока, костени, мешунки, луспи, семиња, остатоци); шеќерни нус-производи: протеински концентрат од меласа, разни сушени пулпи, и друго; суви производи од индустриска ферментација; цибра од ферментација, остатоци од ферментација и друго.

Ако млекото е наменето за производство на „Asiago“ кашкавал со ЗОП кој е означен со терминот „планински производ“, исто така, забрането е добитокот да се храни со каков било вид силажа.

Извор: https://www.asiagochese.it/uploads/files_pagina_190920171437_Disciplinare-di-produzione_EN.pdf

Рамка 5 Пример за опис на производ - ЗГО на тосканско маслиново масло

**СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОД ЗА
„TOSCANO“ ЕКСТРА ВИРЦИН МАСЛИНОВО
МАСЛО,**

ЗАШТИТЕНА ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА

2. Сорти маслинки:

1) Производот со заштитена географска ознака „Toscano“, без какви било други дополнителни географски референции, мора да биде добиен од една од следниве сорти маслинки, или од комбинација од некои од нив: Americano, Arancino, Ciliegino, Frantoio, Grappolo, Gremignolo, Grossolana, Larcianese, Lazzero, Leccino, Leccio del Corno, Leccione, Madonna dell’Impruneta, Marzio, Maurino, Melaiolo, Mignolo, Moraiolo, Morchiaio, Olivastra Seggianese, Pendolino, Pesciatino, Piangente, Punteruolo, Razzaiolo, Rossellino, Rossello, San Francesco, Santa Caterina, Scarlinese, Tondello и нивни синоними. Може да има и други сорти најмногу до 5%.

2) Дополнителната географска референција „Seggiano“ е резервирана за „Toscano“ екстра вирцин маслиновото масло добиено од маслинки од маслиновите насади од сортата Olivastra Seggianese. И други сорти маслинки може да се прифатат како опрашувачи во маслиновите насади до најмногу 5%.

3) Дополнителната географска референција „Colline Lucchesi“ е резервирана за „Toscano“ екстра вирцин маслиновото масло добиено од маслинки од следниве сорти: Frantoio или Frantioiana до 90%, Leccino до 20%. И други сорти маслинки може да се прифатат во маслиновите насади до најмногу 15%.

4) Дополнителната географска референција „Colline della Lunigiana“ е резервирана за „Toscano“ екстра вирцин маслиновото масло добиено од маслинки од следниве сорти: Frantoio или Frantioiana до 90%, Leccino до 20%. И други сорти маслинки може да се прифатат во маслиновите насади до најмногу 15%.

5) (..итн.)

Извор: <https://www.oliotoscanoigp.it/cms/doc/DisCIPLINAREOlioToscanoIGPEN.pdf>

4.3 Дефинирање на разграничената географска област

Географската област е клучниот елемент за целите на географските ознаки. Процесот на дефинирање на физичките граници на производствената област на даден локален производ претставува суштински и круцијален чекор. Географската област се совпаѓа со територијата на која производот со географска ознака се изработува (или може да се изработи) според фазите со кои е дефиниран производот со географска ознака (сировина, преработка, итн.).

Спецификацијата на производот треба прецизно да ги постави границите на географската област со користење на помошни документи, вклучително и мапи. Разграничувањето треба да се заснова на поврзаноста помеѓу производот и неговото географско потекло. Секој процес на разграничување наложува колективен пристап помеѓу засегнатите страни вклучени во чекорите на регистрација. Меѓутоа, не постои стандарден пристап на ЕУ кон разграничувањето на областа на географска ознака. Секоја земја има свои сопствени методи и процедури за дефинирање на областа. Сепак, како генерално правило, географската област се дефинира на детален, прецизен начин врз основа на докази поврзани со историските, геолошките, агрономските или климатските услови.

Географските граници се дефинирани од природни или човечки фактори, но не мора да бидат дефинирани со административни граници. Понекогаш се повикуваат стручни лица, како што се историчари, геолози, економисти, итн., за да помогнат во дефинирање на областа. Процесот на разграничување треба да земе предвид различни критериуми:

- Физички критериуми, како што се почвата, климата, топографијата, водоснабдувањето, итн.
- Локални практики, како што се условите на одгледување, сортите, собирањето на плодовите, практиките на преработка, итн.
- Историја на локално производство и углед на географската ознака: историски податоци и документиран извор (литература, закони, рецепти, но и усни историски извори, како што се приказни и раскажувања) во кои се споменува производот и географското потекло во минатото може да се смета и да се презентира со цел да се покаже историското производство. Доколку барањето за географска ознака се базира на углед, објаснете од што се состои тој углед и како тој е поврзан со производ од географската област.

Ако областа на географската ознака опфаќа региони од две земји-членки, системот на географски ознаки на ЕУ предвидува регистрирање на прекугранични географски ознаки¹².

Рамка 6 Опис на производствена област: Пример за кашкавалот „Asiago“ со ЗОП

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ

ЗОП „ASIAGO“

(Министерски указ 03/08/2006, Службен весник бр. 190, 17/08/06)

Член 2 Производствена област

Кашкавалот „Asiago“ со ЗОП се произведува од млеко од стада кои се наоѓаат во дефинираната област и во млекарници коишто се наоѓаат во рамки на заштитената зона наведена во продолжение: Покраината Виченца: цела територија; покраината Тренто: цела територија; покраината Падова: општините Кармињано ди Brenta, С. Пјетро ин Гу, Гранторто, Гацо, Пјацола сул Brenta, Виљафранка Падована, Камподоро, Местрино, Веџано, Черварезе С. Кроче и Роволон; покраина Тревизо: територија разграничена на следниов начин: како референтна точка се зема градот Росано Венето, во близина на Виченца, границата го следи патот Росано - Каstellфранко Венето до вкрстувањето со државниот пат бр. 53 „Постумиа“. По овој пат, преку обиколницата јужно од Тревизо, до крстосницата со автопатот Аламања. Границата продолжува на север по трасата на овој автопат до реката Пјаве.

Потоа оди кон запад по десниот брег на реката до границата на Тревизо и Белуно. Од оваа точка, границата се поклопува со границата на покраината Тревизо до точката во која таа се спојува со границата на покраината Виченца.

Горенаведените производствени овласти, кои се наоѓаат на висина не помала од 600 метри, се идентификувани како планинска територија.

Извор: https://www.asiagocheese.it/uploads/files/pagina_190920171437_Disciplinare-di-produzione_EN.pdf

¹² Прекугранична географска ознака е географска ознака од област која опфаќа региони од две земји. Има посебни одредби кои се однесуваат на заштитата на прекуграничните географски ознаки за земјоделски и прехранбени производи и за вина. Примери за географски ознаки регистрирани како прекугранични се ЗГО на „Rosée des Pyrénées Catalanes“ на Франција и Шпанија (за месо); Словенија-Хрватска (ЗГО) за екстра вирџин маслиново масло под називот „Истарско маслиново масло“, „Maasvallei Limburg“ (вино), што е белгиска и холандска заштитена ознака на потекло (ЗОП), „Istarski pršut / Istrski pršut“ (пршута) е хрватска и словенечка ЗОП. „Miód z Sejneńszczyzny / Łódzkiej szczyzny“/« Seinç / Łazdiję krašto medus“ (мед) е полска и литванска ЗОП, „Genièvre / Jenever / Genever“ (алкохолен пијалак) е географска ознака во Белгија, Холандија, Франција и Германија.

¹³ https://ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/quality/2007_en.pdf

Рамката 6 го покажува член 2 од спецификацијата за кашкавал „Asiago“ со ЗОП што се однесува на производствената област. Дефинирано е во детали со упатување на административните граници (покраини и општини) и физичките граници (на пр. Реки, патишта).

Според спецификацијата за екстра вирџин маслиново масло „Toscano“, производот со признаена ЗГО може да се произведува од маслинки кои растат во рамки на административните граници на регионот Тоскана. Меѓутоа, спецификацијата на производот дозволува користење на дополнителни географски референции под ознаката на „Toscano ЗГО“ (во рамки на истиот административен регион на „Тоскана“), како на пример, „Toscano“ од Colline di Firenze. Во тој случај, сите дополнителни граници се опишани во правилата за производство.

4.4 Доказ дека производот потекнува од дадената географска област

Целта на оваа ставка е да се истакнат главните ефекти од интеракцијата со географската област. Во овој дел генерално се опишани природните фактори кои се вклучени и особено внимание треба да се посвети на карактеристиките на почвата во рамки на дефинираната географска област во комбинација со климатските услови кои имаат директно влијание врз составот на сировината и преработката (и/или зреењето).

Главна обврска на подносителите на барањето овде е да покажат целосна следливост на нивниот производ. Мора да се идентификува јасна патека помеѓу областа на производство и финалниот производ на пазарот. Спецификацијата мора да покаже кои мерки се воспоставени со цел обезбедување на следливост (на пример, со водење на регистар), т.е. дека производот и неговата сировина, доколку е соодветно, потекнуваат од таа област¹³.

Избегнувајте непоткрепени општи изјави. Изјавите треба да бидат прецизни: на пр. наведете просечни врнежи во мм (доколку тоа е релевантно за конкретниот производ); објаснете кои аспекти на климата влијаат врз производот, итн.

Рамка 7 Пример за доказ дека производот потекнува од дадената географска област - кашкавал „Asiago“ со ЗОП

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ „ASIAGO“ СО ЗОП

(Министерски указ 03/08/2006, Службен весник бр. 190, 17/08/06)

Член 4: Потекло на производот

Секоја фаза од производниот процес се надгледува од аспект на влезните материјали и излезниот производ. На тој начин се обезбедува следливост на производот со регистрирање во посебни листи, управувани од контролната структура, од производителите на млеко, собирачи, преработувачи, пакувачи и зреачи на кашкавалот без кората и навремено пријавување на произведените количества кај контролните структури. Ако се утврди неусогласеност кај процесот и кај самиот производ, се изрекува забрана за негово пласирање на пазарот под називот „Asiago“.

Извор: https://www.asiagocheese.it/uploads/files/pagina_190920171437_Disciplinare-di-produzione_EN.pdf

Рамка 8 Пример за доказ за италијанска ЗОП - пршута од Парма

ДЕЛ Г

ДОКАЗ ЗА ПОТЕКЛО НА ПРОИЗВОДОТ ВО РАМКИ НА ГЕОГРАФСКАТА ОБЛАСТ

ВОВЕД

(Итн.)...Оваа серија односи биле вткаени и се развивале со историјата на луѓето и местата коишто ги создале. Поради тоа, давањето историски, културолошки и легислативен опис на настанокот и историјата на прехранбениот производ е дефинитивно најдобриот и можеби единствениот начин да се илустрираат неговите посебни карактеристики. ►

Ознаката на елементите кои докажуваат дека производот потекнува од географската област наведена во ознаката, неопходно е да ги вклучува сите елементи од областа како што е утврдено во Дел В погоре. Поточно:

- Пршутата од Парма со сигурност потекнува од географската област наведена во Дел В погоре и нејзините обележја главно се должат на географската средина, вклучително и на релевантните природни и човечки фактори. Освен тоа, како што е наведено во точка В.2, нејзината преработка се врши исклучиво во рамки на дефинираната географска област;

- Истовремено, сировината што се користи за изработка на пршутата од Парма потекнува од дефинираната географска област наведена во Дел В, каде што се одвива производството, и нејзините обележја главно се должат на средината, вклучително и на релевантните природни и човечки фактори.

ИСТОРИЈА НА СВИЊИТЕ ОД ДОЛИНАТА ПО

Свињата е сештојад, лесна е за хранење и релативно лесно се припитомува. Оттука, преминот од дива свиња во домашна свиња се случувал многу пати и во голем број различни региони, почнувајќи од разни раси и подраси на свињи. Токму затоа, секој „културолошки регион“ има своја „сопствена свиња“, па така и долината По не е исклучок.

Со векови и во секоја културолошка област или регион, свињата била само делумно припитомена. Таа дури во најнеодамнешното минато се има претворено во „домашна свиња“ во вистинска смисла на зборот, што значи целосно зависна од човекот. Во последно време, нејзината зависност се истакнува преку подобрените техники на одгледување што довеле до тоа таа да се нарекува „технолошка свиња“ или „индустриска свиња“.

(Итн.)

Извор: https://www.prosciuttodiparma.com/pdf/en_UK/Parma_Ham_Specifications_Disciplinare_Consolidato_Nov_13.pdf

4.5 *Опис на начинот на добивање на производот*

Описот на производот треба да се даде земајќи го предвид целокупниот процес на снабдување во однос на начинот на преработка (за преработени производи), за сите фази што се одвиваат на таа територија, и согласно она што е релевантно, тој би вклучувал:

- Состојки и сировини;
- Производни процеси, техники и технички критериуми;
- За животински производи: видови, практики на одгледување, возраст при колење, итн.;
- За растителни производи: сорти, собирање на плодот (начин и период), складирање, итн.
- Физички својства (форма, изглед, итн.) и состојба (свежи, конзервирани, итн.); хемиски својства (адитиви, итн.);
- Микробиолошки (користење ферменти, присуство на бактериски култури, итн.);
- Органолептички (мирис, текстура, боја, сензорен профил, арома, вкус, итн.).

За да се даде оваа дефиниција, може да се користат комплементарни методи: истражување во стручна литература, интервјуа со други жители (особено постарите) и со стручњаци во областа на традициите, спроведување физичко-хемиски анализи, итн. Следниве рамки 8 и 9 покажуваат примери за тоа како може да се опишат начините на производство во рамки на спецификациите на производите.

Рамка 9 Кашкавал „Asiago“: начин на производство

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОДОТ „ASIAGO“ СО ЗОП

(Министерски указ 03/08/2006, Службен весник бр. 190, 17/08/06)

Член 5 Начин на производство

Кашкавалот „Asiago“, и пресуваниот и зреениот, се произведува од млеко коешто ги задоволува здравствените прописи. Меѓутоа, се дозволува и производство на зреен кашкавал „Asiago“ во колиби за време на периодот на испасување. Без оглед на здравствените прописи кои се во сила, млекото мора да се складира на температура помеѓу 4 и 11 степени Целзиусови и треба да се преработи во рок од најмногу 60 часа од првото или опционално второто молзење. Во случај кога кашкавалот „Asiago“ се произведува од сирово млеко, трансформацијата мора да се изврши во рок од 36-48 часа во фабриката, согласно постојните одредби.

Согласно постојните прописи, за производство на пресуван кашкавал „Asiago“, може да се користи млеко добиено од едно или две молзења, сирово или пастеризирано на 72 степени Целзиусови за време од 15 секунди.

За производство на зреен кашкавал „Asiago“, може да се користи млеко од две молзења кое е делумно обезмастено за да се одвои кајмакот, или од две молзења при што е делумно обезмастено, или од едно молзење дури делумно обезмастено.

Може да биде сирово млеко или термички преработено на 57/68 степени Целзиусови за време од 15 секунди со позитивен аналитички параметар за фосфатаза. Дополнително третирање на млекото, покрај она што е изречно наведено во оваа спецификација, не е дозволено. За производство на кашкавалот „Asiago“ со ЗОП, којшто е деклариран како „планински производ“, дозволено е да се користи млеко од 2 или 4 молзења, но преработката на млекото мора да се изврши во рок од 18 часа од прием, во случај на млеко од 2 молзења, и во рок од 24 часа од прием во случај на млеко од 4 молзења.

При производството на млеко за изработка на пресуван кашкавал „Asiago“, млекото мора да биде полномасно, а мешавината во котелот се состои од млеко, млечна киселина или starter-култура, говедско сирило, а може и мало количество натриум хлорид. При преработката, заради технолошките потреби, може да се додаде и одредено количество вода за пиење.

При производство на зреен кашкавал „Asiago“, млекото што се користи е делумно обезмастено, при што може да се додаде лизозим (E 1105) во законски дозволените граници, а потоа се формира мешавина од делумно обезмастено млеко, млечна киселина или starter-култура, говедско сирило, и мало количество натриум хлорид и лизозим. (Итн.) ... Млекото за изработка на „Asiago“ мора да биде од едно или две молзења. Млекото за изработка на зреен кашкавал „Asiago“ мора да биде од две молзења при што ќе биде делумно обезмастено, да биде од две молзења, при што од едното молзење ќе биде обезмастено, или дури и од едно молзење при што треба да биде делумно обезмастено.

При преработката на млеко за добивање пресуван кашкавал „Asiago“, треба да се задоволат следниве технолошки параметри:

- Температура на коагулација 35/40 °C
- Сечење на груките (младото сирење) на 15/25 минути со додавање сирило со големина на орев/лешник;
- Температура на полупечење: 44 ° + / - 2 °C;
- Пресување до 12 часа;

(Итн.)

Извор: https://www.asiagocheese.it/uploads/files_pagina_190920171437_Disciplinare-di-produzione_EN.pdf

Рамка 10 Маслиново масло „Toscano“: пример за начин на производство

**СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОД ЗА „TOSCANO“ ЕКСТРА ВИРЦИН МАСЛИНОВО МАСЛО,
ЗАШТИТЕНА ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА**

Член 5: Начин на производство на маслото

1) Областа на екстракција на екстра вирцин маслиново масло со заштитена географска ознака „Toscano“ ја вклучува целата територија во административните граници на регионот Тоскана.

1а) Областа на екстракција на екстра вирцин маслиново масло со заштитена географска ознака „Toscano“ од Seggiano ја вклучува целата административна територија на областите наведени во став 2 од дел 3 од покраината Гросето.

1б) Областа на екстракција на екстра вирцин маслиново масло со заштитена географска ознака „Toscano“ од Colline Lucchesi ја вклучува целата административна област од став 3 од дел 3.

Итн.

2) Регионот Тоскана има овластување, по консултации со Конзорциумот, да дозволи горенаведените операции за екстракција на масло да се вршат и во погони кои се наоѓаат во близина на териториите наведени во претходните подделови 1а), 1б) 1в), 1г), 1д), 1ф), 1е), 1ж), во рамки на административната територија на регионот Тоскана.

3) Собирањето на маслинките за производство на екстра вирцин маслиново масло со заштитена географска ознака „Toscano“ се врши директно од дрвјата со механички средства или со рачно берење.

4) Маслинките за производство на екстра вирцин маслиново масло со заштитена географска ознака (дел 1) мора да се измијат на собна температура; какво било друго третирање е забрането.

5) За екстракција на екстра вирцин маслиновото масло опишано во дел 1, дозволено е да се користат само механички и физички процеси, со цел да се обезбеди добивање масло без промена на квалитативните карактеристики на плодот.

6) Сопствениците на производните серии на масло што треба да се анализира (анализа на физички, хемиски и органолептички својства) заради користење на заштитена географска ознака мора да поднесат барање за сертифицирање на нивниот производ.

7) Регионот Тоскана води регистар на мелници овластени за преработка на маслинките за производство на масло (дел 1) и ги дефинира оперативните области од дополнителни географски референции.

8) Мелниците внесени во регионалниот регистар и овластени за производство на масло (дел 1), мора да се придржуваат до правилата за одржување на карактеристиките на плодот и да го зачуваат најдобриот квалитет на производот од органолептички аспект. Освен тоа, треба да ги почитуваат правилата за производство, онака како што се утврдени од регионот Тоскана на предлог на Конзорциумот.

9) Согласно утврдените параметри, регионот Тоскана секоја година го ажурира регистарот на погони за мелење и пакување.

Извор: <https://www.oliotoscanoigp.it/cms/doc/DisciplinareOlioToscanoIGPEN.pdf>

4.6 Наведување на телото за контрола на квалитет

Спецификацијата на производот ќе ги содржи називот и адресата на органите, или доколку се достапни, називот и адресата на телата кои вршат проверка на усогласеноста со одредбите од спецификацијата на производот согласно член 37 од Регулативата 1151/2012 и нивните посебни задачи.

Доколку проверката ја вршат јавни органи, тие мора да понудат гаранции за непристрасност и објективност и мора да располагаат со квалификуван кадар и ресурси неопходни за вршење на проверките.

Сите оператори на географски ознаки мора да бидат опфатени со систем на службени контроли. Државите ќе се погрижат секој оператор којшто се придржува до оваа Регулатива да има право да биде опфатен со системот на службени контроли. Листата на тела задолжени за контрола ќе биде објавена и повремено ажурирана од Комисијата.

Трошокот за проверка на усогласеноста со спецификациите, во однос на географските ознаки и ознаките на потекло што се однесуваат на географска област во рамки на Заедницата, го покриваат операторите коишто подлежат на таквите контроли.

Телата за сертификација на производи треба да бидат акредитирани во согласност со Европскиот стандард ISO/IEC 17065 (Оцена на сообразност - Барања за телата за сертификација на производи, процеси и услуги).

4.7 Посебни правила за етикетање во однос на кратенките ЗОП/ЗГО

Ги предвидува сите посебни правила за етикетање и пакување на тие земјоделски или прехранбени производи.

„Пакувањето“ е која било активност што се одвива откако производот/храната на којашто називот се однесува била создадена во нејзината финална форма; не се однесува на „колењето“ кај производите од месо, ниту на „собирањето“ и „миењето“ кај плодовите. Производот мора да биде спакуван во нешто соодветно за да може да се транспортира и продаде. Обврска на производителите да го спакуваат во одредено пакување со одредена тежина.

Ограничувања во сечкањето, флаширањето, мелењето, итн. или во пакувањето може да се вклучат само на барање на групата подносител. Таквите барања не треба да се охрабруваат бидејќи ја ограничуваат слободата во обезбедувањето услуги на внатрешниот пазар и може да создадат дискриминација кон малите производители кои немаат непречен пристап до погоните за пакување и кои сакаат да ги продаваат производите непакувани.

Рамка 11 Посебни правила во однос на етикетирањето

СПЕЦИФИКАЦИЈА НА ПРОИЗВОД ЗА „TOSCANO“ ЕКСТРА ВИРЦИН МАСЛИНОВО МАСЛО, ЗАШТИТЕНА ГЕОГРАФСКА ОЗНАКА

Член 7. Опис и состојба

- 1) Забрането е на етикетата што вклучува заштитена географска ознака „Toscano“ да се додава каков било опис којшто не е изречно предвиден во овој документ со спецификации на производот, вклучително и придавки од типот: „префинет“, „избран“, „одбран“, „супериорен“. Може да се вметнат вистинити и документирани референции, под услов тоа да е заради истакнување на работата на индивидуални производители, како на пример „од една сорта грозје“, „рочно берено“, итн. Тоа треба да биде претходно одобрено од Конзорциумот.
- 2) Може да користите вистински називи, називи на компании, приватен бренд; тие не смее да имаат пофално значење и не смее да го доведуваат во заблуда потрошувачот.
- 3) Користење на назив на компанија, имот, фарми и нивна географска локација и наведување дека пакувањето било извршено на фармата за маслинки или во асоцијацијата на фарми за маслинки или во индустриските капацитети лоцирани во производствената област е дозволено само ако производот е добиен исклучиво од маслинки набрани од маслиновите насади што ѝ припаѓаат на компанијата и ако пакувањето било извршено во самата компанија.
- 4) Активностите за пакување на екстра вирцин маслиновото масло со заштитена географска ознака од Дел 1 мора да се вршат во регионот Тоскана.
- 5) Секоја дополнителна географска ознака, одобрена согласно Дел 1 од оваа спецификација, кога ќе се стави на етикетата не смее да биде со фонт поголем од фонтот на знаците на заштитената географска ознака „Toscano“.
- 6) Користењето други географски ознаки поврзани со други области, села, имоти и фарми од кои фактички потекнува маслото, мора да биде со знаци кои не надминуваат половина од големината на знаците користени за опишување на ЗГО „Toscano“.
- 7) Називот на заштитената географска област „Toscano“ мора да биде испишан на етикетата со јасни и неизбришливи знаци, за да може да се разликува од сложените ознаки што може да стојат на неа.
- 8) Производителот што го флашира маслото мора да испрати нацрт-етикета на одобрување до Конзорциумот. Конзорциумот мора да одговори во рок од 30 дена во однос на какви било измени што би биле потребни.
- 9) Ознаката ќе биде во согласност со правилата за етикетирање пропишани со важечкото законодавство.
- 10) Екстра вирцин маслиновото масло со заштитена географска ознака „Toscano“ мора да биде пуштено во продажба во соодветна амбалажа којашто нема да надминува 10 литри.
- 11) Екстра вирцин маслиновото масло со заштитена географска ознака „Toscano“ придружена со некоја од дополнителните географски ознаки дадени во Дел 1 мора да биде пуштено во продажба во соодветна амбалажа којашто нема да надминува 5 литри.
- 12) На етикетата задолжително е да се наведе годината на производство на маслинките од коишто е добиено маслото.

Извор: <https://www.oliotoscanoigp.it/cms/doc/DisciplinareOlioToscanoIGPEn.pdf>

4.8 Прописи и услови во согласност со националните одредби/ одредбите на ЕУ

Во овој дел ЕУ препорачува да се опишат сите дополнителни обврски кои произлегуваат од националните закони и влијаат врз производството и пласирањето на производот на пазарот, а не се претходно спомнати.

5. ЕДИНСТВЕН ДОКУМЕНТ

Општи точки:

Единствениот документ за барање за регистрација на заштитена ознака на потекло или заштитена географска ознака треба да го идентификува производот со користење дефиниции и стандарди кои обично се користат за тој производ.

Описот ќе се фокусира на специфичноста на производот кој го носи називот што треба да се регистрира, со користење мерни единици и општи или технички термини на споредба, без вклучување технички карактеристики својствени за сите производи од тој тип и сродни задолжителни правни барања што важат за сите производи од тој тип.

Единствениот документ е доволен сам по себе. Да не се даваат упатувања на анекси, национално законодавство и правила, законодавство на ЕУ, спецификацијата или на кој било друг документ. Да не се става опширна библиографија. Единствениот документ не треба да биде многу долг (најмногу 3 до 5 страници и не повеќе од 2.500 збора, освен во оправдани случаи), но треба да биде прецизен и конкретен.

Треба да се избегнуваат субјективни и непрецизни описи, како на пример, „слатко“, „совршено“, „вкусно“, „прекрасно“, „омилено на домаќинките“, итн. и да се избегнуваат преувеличувања и суперлативи што не се научно поткрепени: „Најдобар“, „најбаран“, итн.

При составувањето на Единствениот документ, треба да се користат обрасците (достапни на сите јазици на ЕУ) дадени на веб-страницата на Комисијата. Обрасците го имаат точниот формат за објавување во Службениот весник на ЕУ, под услов вашето барање да биде одобрено.

Во однос на содржината, погледнете ги Единствените документи што се веќе одобрени од Комисијата и објавени во Сл. весник (достапни во базата на податоци DOOR)¹⁴.

Во случај на измени, и група на производители различна од онаа што го доставила првичното барање може да достави барање за измена. Меѓутоа, овие производители мора да работат со производот наведен во измената.

¹⁴ Веб-страница за обрасци: http://ec.europa.eu/agriculture/quality/schemes/legislation/index_en.htm

Рамка 12: Единствен документ: главни точки

ЕДИНСТВЕН ДОКУМЕНТ „...“

ЕУ бр. ЗОП () ЗГО ()

НАЗИВ (S)

ГЛАВНА ТОЧКА: Називот мора да се користи за означување на специфичниот производ. Не се прифаќаат измислени називи. Не се прифаќаат називи кои опишуваат општ производ и не упатуваат директно на специфичниот производ.

Доказ за користење: називот мора да се користи во трговијата или во секојдневниот говор за означување на специфичниот производ пред да се поднесе барањето. Би било пожелно да се вклучат елементи со кои се опишува трговската или јазичната употреба.

Јазик и писмо:

- Називот мора да биде напишан на јазикот што се користи во регионот на потекло, кој би можел да биде национален јазик или помалку користен јазик или дијалект, или пак јазик кој во минатото се користел во тој регион за опишување на производот.

- Доколку називот не е испишан со латинско писмо, треба да се обезбеди негова латинска транскрипција. Треба да се има предвид дека под „транскрипција“ не се подразбира ниту превод, ниту транслитерација: транскрипцијата со латинско писмо ја дава (приближно) истата звучност што ја има зборот кога се чита со неговото изворно писмо.

Доколку има повеќе од еден назив што се користи за истиот производ (на пр. каде се користат национални и регионални јазици):

- Подносителот на барањето може да избере да регистрира еден или сите називи;

- Називите мора да се одвојат со „/“; (да не се користи „или“): „Lorem-Ipsium“ / „Lorus-Ipsus“

- Ако називите всушност се однесуваат на различни производи, треба да поднесете посебно барање за секој производ со различен назив. Секој пат кога се цитира како таков, тој двоен назив мора да се повторува. Текстот може да се направи полесен за читање со користење термини од типот „кашкавалот“ и „јаболкото“ кога веќе се знае на кој кашкавал или јаболко се мисли.

Ако еден назив опфаќа повеќе од еден различен производ (на пр. сирова и преработена форма на производот), називот треба да се користи на тој начин што ќе ја означи секоја од формите на производот. И двата производа мора да бидат опишани и сите услови за регистрација мора да бидат исполнети за двата производа, на пр. сирова и преработена риба. Ако се исполнети сите услови за регистрација, доволно е едно барање.

Треба да бидете прецизни: називот мора да биде потполно ист (исти зборови, исти букви) низ целиот текст на Единствениот документ.

Оправдување мора да се даде во случај на назив кој се однесува или кој вклучува име на држава.

Ако се користи назив кој вклучува или е составен од имиња на сорти или раси, тогаш треба да се обезбедат докази дека условите предвидени во член 42 од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012 се исполнети.

ЗЕМЈА-ЧЛЕНКА ИЛИ ТРЕТА ЗЕМЈА

Наведете ја земјата во која производот е произведен. Доколку е вклучена повеќе од една земја, т.е. во случај кога географската област ги пробива границите, наведете ги сите земји.

ОПИС НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ИЛИ ПРЕХРАНБЕНИОТ ПРОИЗВОД

3.1. Вид на производ

Користете ја класификацијата на производи во Анекс XI од Регулативата (ЕУ) бр. 668/2014 (дел 2.5)

3.2. Опис на производот на кој називот под (1) се однесува

ГЛАВНА ТОЧКА: Производот мора да биде специфичен: не може да биде генерички производ, без обележја кои го разликуваат од другите. Запрашајте се: По што е толку посебен овој производ?

По што се разликува од друг производ во истата категорија? Ние не инсистираме тоа да биде уникатен производ, но доколку тој по ништо не се разликува од производите за широка потрошувачка, тогаш не може да се прифати како ЗОП или ЗГО.

Започнете го описот со детални информации за видот на производот, дури и ако се повторуваат некои работи. Добро начин да се започне е следниов: „‘Lorem-Ipsum apple’ е јаболко од сортата...“ Во објавите во Службениот весник, називот „Lorem-Ipsum apple“ нема да биде преведен, по што ќе следи текст кој му овозможува на читателот на негов јазик да прочита за каков производ станува збор: „La ‘Lorem-Ipsum apple’ est une pomme ...“

ГЛАВНА ТОЧКА: Описот мора да дава технички, научни податоци за опишување на специфичниот производ. Вклучува податоци за специфичните физички, микробиолошки, хемиски и органолептички својства на производот. Доколку тие податоци се веќе својствени за видот, сортата или расата од кои произлегува производот, тие не треба да се вклучуваат. Користете прецизна терминологија и јазик којшто би го користеле агрономи или прехранбени технолози за опишување на производот. Користете ги дефинициите и стандардите што обично се користат за тој производ. Користете мерни единици што се во општа употреба, како и компаративни и технички елементи.

ГЛАВНА ТОЧКА: Овој Дел мора да биде конзистентен со Дел 5 во однос на специфичностите на производот. За добиточни производи добиени од животни што се испасуваат, треба да се наведе минималниот период на испасување (месеци или вкупен период во годината).

3.3. Сточна храна (само за производи од животинско потекло) и сировини (само за преработени производи)

За непреработени производи, ова поле треба да се остави празно.

За ЗОП: Сета сточна храна мора да потекнува од дадената географска област (член 5(1)(в) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012). Затоа, обезбедете потврда дека сета сточна храна потекнува од таа област.

Меѓутоа, ако тоа не е технички возможно, дозволено е отстапување (член 1 од Делегираната регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 664/2014). Согласно тој член, може да се додаде сточна храна која потекнува надвор од областа, под услов тоа да не влијае врз квалитетот на производот или неговите обележја кои главно се должат на географската средина. Освен тоа, таа додадена сточна храна во никој случај не смее да надмине 50% (сува материја на годишна основа) од вкупната сточна храна. Доколку во оброците сточна храна треба да додадете сточна храна која потекнува надвор од областа, обезбедете детален опис на тие исклучоци и оправдајте ги согласно член 1 од Делегираната регулатива на Комисијата (ЕУ) бр. 664/2014. Наведете го процентот на сточна храна (сува материја на годишна основа) која потекнува надвор од географската област, објаснете зошто не е возможно 100% од сточната храна да потекнува од таа област и покажете дека тоа не влијае врз квалитетот на производот или неговите обележја кои главно се должат на географската средина.

Сите сировини мора да потекнува од дадената географска област (член 5(1)(в) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012). Затоа, обезбедете потврда дека сите сировини потекнуваат од таа област.

Доколку треба да се користат сировини кои потекнуваат надвор од областа, обезбедете детален опис на тие исклучоци и оправдајте ги согласно член 5(3) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012.

Наведете ги користената сточна храна и сировините, како и сите квалитативни услови, како што се категорија, класа на труп, сорта или раса, содржина на масти, итн.

За ЗГО:

Дадете опис и оправдување за сите ограничувања во однос на снабдувањето со сировини, затоа што тоа може да биде пречка за единствениот пазар. Тие мора да бидат оправдани од аспект на поврзано-ста (на пр. преку квалитативни критериуми поврзани со специфичноста на производот). Тешко е да се оправда ограничување во снабдувањето со сировини на национално ниво. Ограничување во снабдувањето со сировини на ниво на географска област може да се оправда.

Наведете ги користените сировини, како и сите квалитативни услови, како што се категорија, класа на труп, сорта или раса, содржина на масти, итн.

3.4. Посебни чекори во производството кои мора да се одвиваат во идентификуваната географска област

За ЗОП:

Сите чекори на производство мора да се одвиваат во дадената географска област (член 5(1)(в) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012). Затоа, потврдете дека сите чекори се одвиваат во рамки на таа област.

Единствениот можен исклучок се однесува на потеклото на сировините (види дел 3.3). Во одредени добро оправдани околности, за ознаки признаени во земјата на потекло пред 1 мај 2004 година, сировините може да бидат обезбедени од поголема или различна географска област (член 5(3) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012). Во тој случај, чекорите на производство може законски да се одвиваат надвор од идентификуваната географска област. Описот и оправдувањето за ова отстапување мора да биде вклучен во дел 3.3, па затоа доволно е едноставно упатување на тој дел.

За ЗГО:

Најмалку еден производствен чекор мора да се одвива во дадената географска област (член 5(2)(в) од Регулативата (ЕУ) бр. 1151/2012).

Без навлегување во премногу детали, наведете ги сите чекори, од снабдувањето на сировината до добивањето на крајниот производ, коишто мора да се одвиваат во рамки на географската област. На пример, кај месото, фазата на колење и сечење е дел од процесот на производство. Сечкањето, мелењето, пакувањето не се дел од производствениот процес и треба да бидат опишани во дел 3.6.

Дадете опис и оправдување за сите ограничувања и отстапувања; ако ограничувањата се однесуваат на случаи кои веќе се опфатени со дел 3.3, само вметнете упатување кон овој дел.

3.5. Посебни правила што се однесуваат на сецкање, мелење, пакување, итн. на производот на којшто се однесува регистрираниот назив

Овој дел е незадолжителен. Наведете ги сите правила и ограничувања на овие активности; односно чекорите што се одвиваат по изработката на крајниот производ, и дадете оправдување за тоа.

ГЛАВНА ТОЧКА: Секое географско ограничување мора да биде поткрепено со силно оправдување специфично за производот.

Забраната за пакување надвор од областа треба да биде исклучокот, затоа што претставува ограничување на слободите на Единствениот пазар. Треба да биде јасно наведено доколку ограничувањето го спречува купувачот (на пр. супермаркет во друга земја-членка) да го препакува, сечка, итн. производот и да дадете оправдување за таквите ограничувања.

3.6 Посебни правила во однос на етикета на производот на којшто се однесува регистрираниот назив

Оваа ставка е незадолжителна. Овде може да наведете некои посебни барања за етикетање, како на пример, лого на производот коешто мора да стои на етикетата. Логото во црно-бело може да биде дадено во единствениот документ. Тоа може да им биде од корист на инспекторите во други земји-членки кои ги бранат вашите права. Ако логото треба да биде ставено на етикетата, тоа мора да им биде достапно на сите производители.

Не повторувајте го етикетањето што се наложува со националните правила или правилата на ЕУ: овие правила важат без оглед на регистрацијата на ЗОП или ЗГО, и ако правилата се променат, производители на производи со ЗОП/ЗГО може ќе треба да поднесат барање за измена.

Не е неопходно да се вклучи опционално етикетање.

КОНЦИЗНО ДЕФИНИРАЊЕ НА ГЕОГРАФСКАТА ОБЛАСТ

Бидете прецизни. Во спецификацијата, опишете ја географската област со упатување, колку што е можно повеќе, на физичките граници (на пр. реки, патишта) или на административните граници. На секој земјоделец и на секој инспектор мора да му биде јасно дали одредено поле спаѓа во рамки на областа или е надвор од неа. Избегнувајте општи термини.

Во единствениот документ, ако областа опфаќа 50 окрузи од покраина со 55 окрузи, не наведувајте ги тие 50, туку наведете: „Покраината Lorem-Ipsum, со исклучок на окрузите Dolor, Sit, Amet, Magna и Adipiscing.“

ГЛАВНА ТОЧКА: Географската област мора да биде исцртана согласно поврзаноста помеѓу местото и производот.

- Наведете дали областа е ограничена на одредени зони (на пр. рибници) или видови почва во рамки на областа. Се претпочита непрекината и хомогена област, исто и во посебните карактеристики на средината, што е од суштинско значење за докажување на поврзаноста.

Препорачуваме да се вметне мапа на областа.

ПОВРЗАНОСТ СО ГЕОГРАФСКАТА ОБЛАСТ

ГЛАВНА ТОЧКА: Поврзаноста со географската област е суштинскиот дел од единствениот документ. Треба да покаже на кој начин карактеристиките на производот се должат на географската област и кои се природните, човечките и други елементи што го прават производот специфичен.

Во овој дел се опишуваат специфичностите на производот и на географската област, којашто ги создава или влијае на овие фактори, и како тие две се поврзани. Тоа е „поврзаноста“ помеѓу географската област и квалитетот на производот.

Во описот, исто така, мора да се нагласи по што тој начин на производство е супериорен во однос на другите начини на производство и со што тој придонесува за посебниот и различен карактер на производот.

Барање за ЗГО: Јасно наведете дали барањето се базира на посебен квалитет или углед или на други карактеристики што му се припишуваат на географското потекло.

Специфичности на производот

Овој дел мора да биде кохерентен со дел 3.2. И треба да се избегнува повторување колку што е можно повеќе. Идентификувајте и опишете по што е овој производ посебен во однос на други слични производи. Наведете ги само посебните карактеристики на производот коишто се должат на (или се предизвикани од) елементите опишани во дел 5.1.

ГЛАВНА ТОЧКА: Не вклучувајте карактеристики на производот коишто не се поврзани со географската област или стручното познавање на производителите, или кои немаат никаква поврзаност со угледот на производот.

Наведете конкретни и прецизни елементи со кои се оправдува тоа стручно познавање.

Дадете конкретни примери за ефективна употреба на називот, како во минатото, така и денес, по можност со користење на елементи кои произлегуваат од маркетингот на производот.

Специфичности на географската област:

ГЛАВНА ТОЧКА: Идентификувајте ги и опишете ги карактеристиките на дефинираната географска област коишто се релевантни за поврзаноста. Тие може да вклучуваат педо-климатски карактеристики: топографија, клима, почва, врнежи, изложеност, висина, итн. Не вклучувајте карактеристики на географската област кои немаат никакво влијание врз специфичноста на производот. Избегнувајте да користите општа терминологија, како на пр. „прекрасен пејзаж“.

Овде може да се опише и практичната вештина („know-how“) на локалните производители. Тоа мора да биде специфична и посебна вештина - нормални производствени вештини не се доволни.

Како специфичностите на географската област влијаат врз оние на производот (причинска поврзаност).

ГЛАВНА ТОЧКА: Покажете како карактеристиките на производот се добиваат од факторите присутни во областа. Дадете објективно образложение за поврзаноста на областа и на производот.

Во случај на барања за ЗГО базирани на углед, наведете ги овде причините зошто конкретниот производ е поврзан со географската област.

Наведете го конкретниот углед и обезбедете информации и прецизни елементи со кои тој се оправдува.

Исечоци од весници може да бидат најдобар начин за илустрирање на оваа поврзаност.

Покажете дека угледот на производот е поврзан со називот и се припишува на географската област. Угледот може да се докаже со елементи, како што се награди, референции во стручни книги и списанија, посебни споменувања во публикации за готвење, итн.

Упатување на објава на спецификацијата

Дадете опис и оправдување за сите ограничувања и отстапувања; ако ограничувањата се однесуваат на случаи кои веќе се опфатени со дел 3.3, само вметнете упатување кон овој дел.

6. ГАРАНТИРАН ТРАДИЦИОНАЛЕН СПЕЦИЈАЛИТЕТ (ГТС)

Гарантираниот традиционален специјалитет (ГТС) ги истакнува традиционалните аспекти како што се начинот на кој се прави производот или неговиот состав, без да се поврзува со одредена географска област. Името на производот регистриран како ГТС го штити од фалсификување и злоупотреба. Специфичната цел на шемата за гарантирани традиционални специјалитети е да им помогне на производителите на традиционални производи да ги информираат потрошувачите за карактеристиките на нивниот производ кои додаваат вредност.

Шемата за гарантираните традиционални специјалитети (ГТС) е воспоставена за да ги заштити традиционалните методи на производство и рецепти така што им помага на производителите на традиционални производи во маркетингот и информирањето на потрошувачите за карактеристиките на нивните традиционални рецепти и производи кои додаваат вредност.

Пример: „Gueuze“ ГТС е традиционално пиво кое се добива со спонтана ферментација. Генерално се произведува во Белгија, во Брисел и во неговата околина. Меѓутоа, како ГТС, методот на неговото производство е заштитен, но може да се произведува и на друго место.

6.1 Содржина на барањето за регистрација на ГТС

Барањето за регистрација на име како гарантиран традиционален специјалитет содржи:

- име и адреса на групата која го поднесува барањето;
- спецификација на производот;
- изјава од земјата-членка, дека таа смета дека барањето поднесено од групата подносител кое се квалификува за позитивно решение ги исполнува условите на оваа Регулатива и одредбите усвоени согласно со неа. За трети земји потребен е доказ за заштита.

PRODUCT SPECIFICATION OF A TRADITIONAL SPECIALITY GUARANTEED

[Insert name, as in 1 below:] "..."
EC No: [for EU use only]
Member State or Third Country "..."

1. **NAME(S) TO BE REGISTERED**
"..."

2. **TYPE OF PRODUCT [AS IN ANNEX XI]**
....

3. **GROUNDS FOR REGISTRATION**

3.1. **Whether the product:**

corresponds from a mode of production, processing or composition corresponding to traditional practice for that product or foodstuff

is produced from raw materials or ingredients that are those traditionally used.
[Provide explanation]

3.2. **Whether the name:**

has been traditionally used to refer to the specific product

describes the traditional character or specific character of the product
[Provide explanation]

4. **DESCRIPTION**

4.1. Description of the product to which the name under point 1 applies, including its main physical, chemical, microbiological or organoleptic characteristics showing the product's specific character (Article 7(2) of this Regulation)
....

4.2. Description of the production method of the product to which the name under point 1 applies that the producers must follow including, where appropriate, the nature and characteristics of the raw materials or ingredients used, and the method by which the product is prepared (Article 7(2) of this Regulation)
....

4.3. Description of the key elements establishing the product's traditional character (Article 7(2) of this Regulation)
....

Извор: Сопствена елаборација на авторот врз основа на официјалните упатства на ЕУ

6.2 Главни критериуми за регистрација на ГТС

За да се осигури дека имињата на оригиналните традиционални производи се регистрираат согласно шемата, треба да се прилагодат критериумите и условите за регистрација на име, особено оние што се однесуваат на дефинирањето на терминот „традиционален“, кој би требало да опфаќа производи што се произведуваат во текот на одреден временски период (воведна изјава 36 од Регулатива 1151/2012).

Името може да се квалификува за регистрација како гарантиран традиционален специјалитет кога опишува специфичен производ или прехранбен производ што:

- ✓ претставува резултат на начин на производство, преработка или состав што одговара на традиционалната практика за тој производ или прехранбен производ; или
- ✓ се произведува од сировини или состојки кои традиционално се користат

За одредено име да се регистрира како гарантиран традиционален специјалитет, треба традиционално да се користело за упатување на специфичниот производ; или да го идентификува традиционалниот карактер или специфичниот карактер на производот.

Името на гарантираниот традиционален специјалитет се регистрира во оригиналното писмо. Кога оригиналното писмо не е со латинични знаци, се регистрира транскрипција со латинични знаци заедно со името напишано во оригиналното писмо.

Доколку во постапка за приговор се покаже дека името исто така се користи и во друга земја-членка или во трета земја, со цел да се разликуваат споредливи производи или производи што имаат идентично или слично име, решението за регистрација донесено во согласност со член 52 (3) може да предвидува дека името на гарантираниот традиционален специјалитет треба да биде придружено со тврдењето „произведен според традицијата на“ по што веднаш следи името на земјата или регионот. Според тоа, името не може да се регистрира ако се однесува само на тврдења од општа природа што се користат за група производи или на тврдења предвидени со одредено законодавство на Унијата.

6.3 Спецификација на производот (СП)

За да се осигури дека гарантираните традиционални специјалитети се во согласност со нивните спецификации и дека се конзистентни, производителите организирани во групи треба самите да го дефинираат производот во спецификација. Можноста за регистрација на име како гарантиран традиционален специјалитет е отворена за производители од трети земји (воведна изјава 37 од Регулативата 1151/2012).

Спецификацијата на производот за гарантиран традиционален специјалитет го содржи следново:

- името предложено за регистрација, во соодветните јазични верзии;
- опис на производот, што ги вклучува неговите главни физички, хемиски, микробиолошки или органолептички карактеристики и го покажува специфичниот карактер на производот;
- опис на методот на производство што производителите мора да го следат, вклучувајќи ја и природата и карактеристиките на користените сировини или состојки каде што е соодветно, и
- методот за подготовка на производот; и клучните елементи за утврдување на традиционалниот карактер на производот.

7. ДОПОЛНИТЕЛНИ ШЕМИ ЗА КВАЛИТЕТ

Европската комисија усвои регулатива за незадолжителните ознаки за квалитет. Овие шеми се воспоставени за да се олесни комуникацијата со европскиот пазар за додадената вредност на земјоделските производи произведени во тешки услови, како што се планинските области или најоддалечените региони.

Ознаката за квалитет „планински производ“¹⁵ ги истакнува специфичностите на производот, произведен во планински области, во тешки природни услови. Нејзиното признавање претставува предност за земјоделците, како и за потрошувачите бидејќи овозможува подобар пласман на производот на пазарот, но исто така осигурува одредени карактеристики за потрошувачот.

Спецификации: Сировините и храната за животни потекнуваат од планински области. Во однос на преработените производи, исто така и производството треба да се одвива во таквите области.

Производ од најоддалечените региони на ЕУ - Земјоделството во најоддалечените региони на ЕУ се соочува со тешкотии заради оддалеченоста и изолираноста, вклучително и тешките географски и метеоролошки услови. Направено е посебно лого за да се осигури поголема свесност за земјоделските производи од најоддалечените региони на ЕУ (Француските прекуморски департмани - Гвадалупе, Француска Гвајана, Реунион и Мартиник - и Азорите, Мадеира и Канарските Острови).

Спецификации - Земјоделски и прехранбени производи произведени во најоддалечените региони.

¹⁵ Регулации за планински производи: (ДЕЛЕГИРАНА РЕГУЛАТИВА НА КОМИСИЈАТА (ЕУ) бр. 665/2014 од 11 март 2014 година за дополнување на Регулацијата (ЕУ) бр. 1151/2012 на Европскиот парламент и на Советот во однос на условите за употреба на незадолжителната ознака за квалитет „планински производ“)

ЗАКЛУЧОК и ЗАВРШНИ ЗАБЕЛЕШКИ

Во оваа фаза, еден од најважните чекори за оние кои решиле да воспостават систем на географски ознаки е, како прво, да се утврди дали производот има задоволително ниво на диференцијација и дали засегнатите страни се заинтересирани за неопходната долгорочна посветеност, како од аспект на соработката, така и од аспект на ресурсите.

Географските ознаки мора да бидат внимателно разгледани и структурирани со широко учество и лидерство за да се овозможат оптимални придобивки за разните засегнати страни од регионот. На национално ниво, тоа значи: обезбедување признавање и демаркација; определување на стандардите за квалитет или на процесните стандарди што ќе се применуваат; поддршка на асоцијативните процеси на ниво на синџири за снабдување и организации; и обезбедување развојни или промотивни фондови за покривање на основните трошоци кои може да достигнат износи до стотици илјади долари пред кој било производ со географска ознака да биде продаден (ИТС, 2009 година).

Како дел од системот на ЕУ за ПИС, имињата на производи регистрирани како ГО се законски заштитени од имитација и злоупотреба во ЕУ и во земји што не се членки на ЕУ со кои е потпишан посебен договор за заштита.

Надлежните национални органи на секоја земја на ЕУ ги преземаат потребните мерки за заштита на регистрираните имиња на нивната територија, во однос на сите шеми за квалитет. Тие исто така треба да го спречат и запрат незаконското производство или маркетинг на производи кои го користат таквото име¹⁶.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/quality-schemes-explained_en#howareproductsprotected

Со цел да се развие долгорочна одржлива политика за храна и да се обезбеди успешно спроведување на шеми за квалитет, земјите/териториите на Западен Балкан треба да размислат за некои потенцијални активности/упатства:

1. Да се воспостави национална институционална рамка (инфраструктура) и ефикасен систем за спроведување на географските ознаки во практика.

- Државите треба да назначат органи кои ќе бидат задолжени за преземање на соодветните административни и правни чекори во процесот на регистрација на традиционални производи.
- Овие органи треба да понудат соодветни гаранции за објективност и непристрасност и треба да имаат квалификуван кадар и ресурси неопходни за извршување на нивните функции.
- Вршење контрола на сертификација

2. Да се поддржи пристап „од долу кон горе“ и да се подигне свеста на производителите.

Улогата на производителите и формирањето групи/организации треба да се признаат и истакнат. Групите играат клучна улога во постапката на поднесување на барање за регистрација. Групата на производители мора да го дефинира производот според прецизни спецификации што треба да бидат ставени во документ што се вика „спецификација на производот.“ Спецификациите се суштински елемент на барањето и на системот на заштита. Во нив се содржани карактеристики и детални податоци за производот, процесот на производство и потеклото на сировините користени за производство. Производителите треба да обезбедат стандардно производство и квалитет на производот и тие може да управуваат со спецификацијата на производот како група.

Групата може да развие активности поврзани со надзор над остварувањето на заштитата на регистрираните називи, усогласеноста на производството со спецификацијата на производот, информациите и промовирањето на регистрираниот назив, како и општо, секоја активност насочена кон подобрување на вредноста на регистрираните називи и ефективност на системите за квалитет и развојот на локално-промотивни стратегии.

3. Да се поддржат производи регистрирани со географски ознаки (или потенцијални кандидати)

- Да се поддржат потенцијалните групи да добијат правен статус (регистрирање на нивните капацитети) со воведување отстапувања и флексибилност за мали земјоделски производители и дополнителна поддршка од локалните власти.
- Да се подобрат Програмите за рурален развој со цел да се зајакне спроведувањето на политики за храна.
- Да се поддржат и промовираат национални логоа за производи со ЗОП и ЗГО.
- Сесии обуки за географски ознаки и основни барања за стандарди на квалитет.
- Да се зголеми видливоста на географските ознаки на регионалниот пазар и свеста на потрошувачите.

